

Ára 1 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, csütörtök 1922. július 13.

189. szám

Mog jelenik minden reggel, ünnep után és hófőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90—dinár

SZERKESZTŐSEG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

A tisztviselő becsülete

az állam becsülete, mint ahogy a tisztviselő munkája az állam munkája. Az állam, ez a félelmetes és rejtelmes ismeretlen, a tisztviselői cselekedetében nyilatkozik meg az állam hatalmának, méltóságának, tekintélyének, szuverenitásának a tisztviselők a hordozói. Aki méltatlanul tölti be állását, aki hivatalát nem a törvény és közmorál legkényesebb igényeinek teljes kielégítésével gyakorolja, az méltatlanul képviseli az imperiumára bízott nagy érdekeket.

Mindaz a pragmatica, amelyik a köztisztviselőt védi, voltaképpen az állam tekintélyét s az állam tekintélyének épségéhez fűzött rendkívüli érdekeket védi. Aki hivatalával visszaél, nemcsak azoknak okoz jogtalan kárt s azoknak szerez jogtalan hasznot, akiknek kedvéért, vagy akik ellen megszegi hivatali kötelességét, hanem alig helyrehozható kárt, erkölcsi veszteséget okoz az államnak is, melynek hatalma, ha csak egy töredékben is, az ő kezére és lelkiismeretére van bízva.

Eredendő hiba az, ha a tisztviselői állások betöltésénél szerepet juttatnak a politikai meggyőződésnek. Azt értjük, ha polgári állam nem alkalmaz kommunizmusokat köztisztviselőül, minthogy kommunista állam sem bizza imperiumának gyakorlását burzsoákra. De azt már nem lehet összeegyeztetni a modern állam követelményeivel, hogy a politikai pártállást döntőnek tekintse akkor, amikor megfelelő helyekre megfelelő embereket keres.

Az európai Törökországot ez a rendszer fektette beteggyágyába. Minden tisztviselő meg volt arról győződve, hogy csak addig maradhat hivatalában, amíg uralmon van az a politikai párt, amelyhez tartozik. Hivataloskodásának hőnapjait, vagy esztendőit tehát türelmetlen kapzsisággal fordította arra, hogy olyan tőkét tudjon összeszerezni, mely kárpótolja őt hivatala bizonytalanságáért s mely kényeret tudjon adni neki akkor is, ha tőle független okok kiséprik majd hivatalából. Hogy miniszter, államtitkár, főispán, kormánybiztos elhagyja hivatalát, ha politikai pártja kiejti kezéből a közhatalom gyakorlását, ez érthető, mert ők a kormánygy politikai reprezentánsai. De hogy szolgabíráknak, tanároknak, vasuti tisztviselőknél miért kell megszerezni azt, hogy a közhatalom gyakorlóinak személyében változás történt, azt nem érti, vagy ha megérti is, nem helyesli senkisé, aki egyszerű az állami feladatok legkényesebb tisztába jött.

A politikai szempontoknak a

közhivatali alkalmazásban való térhódítása a *korruptió magyelve*. Az a köztisztviselő, aki politikai elvbarátainak támogatásában *nindenek dacára* bizhatik s akit politikai ellenfelei hozzá szoktattak az állandó támadáshoz s az állandó védekezés kényszeréhez, sokkal hamarabb tudja magát észláni hivatali hatalmával való visszaélésre, mint ha attól tartania, hogy működésének megítélésében nem lesz szerepe sem barátai védelmének, sem ellenfelei támadásának.

Aki a korruptiót ki akarja irtani az adminisztrációból, az nem végez teljes munkát, ha csak büntető szabályokat hoz. Ki kell küszöbölni a politikát a hivatalok szobáiból, sem az állások betöltésénél, sem az állások elvesztésénél sem a hivatali jogkör gyakorlásánál ne legyen fontos se a tisztviselő, se az ügyfél politikai pártállása. A tisztviselőnek ne

Kérdéssé vált a kormány többsége

A szlovén földművesek ellentétbe kerültek a kormánnyal

A radikális-demokrata koalíció éppen ezekben a napokban, amikor a horvát kérdés a szokottnál is jobban az élére van állítva, kínos situációba került. A helyzet ma az, hogy ha mártól-holnapra megjelennék a parlamentben az egész ellenzék Radicsékkal, Drinkovicsékkal együtt, ugye e koalíciónak nem lenne többsége.

Tegnap óta kisebbségi kormánya van az országnak,

azért tegnap óta, mert a pénzügyi bizottság tegnapi ülése után, amikor Rájár a kormányt támogató szlovén földművespárt delegálja a kormány javaslata ellen szavazott, a szlovén földművesek klub-ülésén határozatilag kimondták, hogy

megvonjuk támogatásukat a kormánnytól.

Puceil földművelésügyi miniszter pedig felhívja, hogy adja be lemondását. Így

a 419 képviselőnek több mint fele tegnap óta ellenzék,

de, hogy még holnap is ez lesz-e a helyzet, az alig hihető. Bizonyosra vehető ugyanis, hogy a szlovén Kmettek között sikerülni fog megbékíteni. Hogy a koalíció ezekben a napokban kisebbségben van, azt legjobban mutatja ez az összegezés a képviselőháznak van 419 tagja, tehát a többség minimálisan 210 szavazat. (Hogy aztán ilyen többséggel nem lehet kormányozni, azt alig kell magyarázni.) Radikális és demokrata képviselők van 191, Magiáics-párti muzulmán legteljebb 10, (a kormányt támogató

keljen pártja agitátorának lennie, a tisztviselő nyugodtan bizhasson rá munkásságának megtételését más pártbeliekre is. Ne fűződjék existenciális érdeke ahhoz, hogy pártja uralmon maradjon és ne kelljen reszketnie attól, hogy elveszítse állását, ha pártja kibukik a kormányzó pártok sorából. A politikát bizhassák a politikusokra, a tisztviselő dolgozzék a törvényeknek, szabályoknak és az állampolgárok helyesen fölismert érdekeinek szívesen engedelmességedve. A hivatalosza levegőt nem tegeye feszítte a politika, a darab kényeret ne tegeye bizonytalanná a politika s a visszaélések elkövetőinek ne legyen végső reménye: a politika.

Aki a tisztviselő pályát választja, az letette a szegénység fogadalmát. Az állam hatalmát senki ne használhassa fel arra, hogy saját magának szerez vele előnyököt.

gató muzulmánok száma még nem ismeretes) disszidens földműves 4, tehát, ha a 11 szlovén földműves kilép a koalícióból, ugye a kormánynak legfeljebb 205—208 szavazata lesz.

A szlovén földművesek tudvalevőleg az adria-vasut kérdésében kerültek ellentétbe a kormánnyal. A szlovének ugyanis azt követelték, hogy a külföldi kölcsönből építsék meg a ljubljana—adria vasutat is, a kormány azonban nem járult hozzá a javaslatához.

Ily viszonyok mellett a kormánynak valóban égető szüksége van arra, hogy fegyveres társakat keressen. Parlament körökben már hetek óta suttogják hogy a földműves párt belép a kormányba. Más oldalról cáfolják ugyan ezeket a híreket, de nincs kizárva, hogy a kormány, szorult helyzetére való tekintettel, oly engedelményeket tesz Sárácsnak, ami elgördíti az akadályokat a földművespárt és a koalíció utjából. A kormánynak éppen ezekben a napokban szilárdan kell állani a helyén. A horvát helyzet mindinkább elmérgesedik, Protics egyre több reménnyel folytatja akcióját, egyre kevesebbek a kilátások arra, hogy az ország a Radics-Pasics, vagy Zágreb—Beograd tornát simán fogja megvívni. Protics legutóbbi zagrebi utjáról elterjedt azon hírek, amelyek szerint Protics Zagrebban az ellenzék vezérével, így a szocialista Krisztinnal és a köztársasági Gyovicscsal is tárgyalásokon folytatott, nem felelnek meg ugyan a valószínűségeknak, letagadhatatlan tény azonban

az, hogy Protics kormánybuktató akcióit mindig nagyobb figyelem kíséri és minden újabb kísérlete lényegesen közelebb hozza ahhoz a célhoz, amelynek megvalósulására a jelenleg koalíció szétदारabolását is jelenti.

A kiutasítások előzményei magyar megvilágításban

Interpelláció a magyar nemzetgyűlésen a kiutasítások tárgyában

A kiutasítottak szomorú sorsában a mai napon semmi változás nem állott be. A két szomszédos állam kormányai között felmerült ellentétek áldozatai a magyar határállomásokon a hőstől elgyötörve, otthonuktól megfosztva, a legnagyobb kénytegek között várják ügyüknek diplomáciai elintézését.

A Suboticáról távollevő kiutasítottakon a rendeletet még nem hajtották végre, minthogy az illetők még nem tértek haza. Megállapítást nyert azonban, hogy a listán levők közül két család már régebben végleg elköltözött Suboticáról és így az ő kiutasításuk tárgyátlaná vált.

A kiutasítások krónikumához tartozik az, hogy egyes eltávoztak lakásán a kiutasítás napján már megjelentek a lakást igénylők. Volt rá eset, hogy kilenc órákor kézbesítették a kiutasító végzést és öt percre rá már megjelent az első lakásigénylő.

Szerdán reggel 6 órákor kilencven baranyai kiutasítottat vittek át Suboticán, akiket Horgosnál a Szeged felé menő személyvonattal küldtek át a határon. A baranyai határnál, a hol két napig már magyar területen, Lőcs állomáson voltak, visszaküldték őket. A jugoszláv hatóságok kénytelenek voltak a kiutasítottakat Lőcsről visszahozatni, mert magyar részről kijelentették, hogy Pécsről mindaddig nem küldenek senet, míg a kiutasítottak vonatát vissza nem hozták. Vasárnap és hétfőn a pécsi szénállítások miatt szüneteltek is.

Mit mond a magyar külügyminisztérium?

Budapestről jelentik: A magyar külügyminisztérium a kiutasítások ügyében a következő kijelentést tette:

— Nem tudunk arról, hogy a jugoszlávok mindazokat a magyarokat ki akarják utasítani, akik a jugoszláv állampolgárságra nem optáltak, ez nem is hihető. A békeszerződés és az utóállamokkal kötött különszerződések precizirozzák, hogy mind ezeknek a magyaroknak még egy évig joguk van jugoszláv földön maradni.

— Mindenesetre tény, hogy kiutasítások történtek és úgy látszik, valóban fenyegetőzések is elhangzottak, hogy újabb kiutasítások is következ-

nek. A pécsi eset, amit felhoznak, csak ürügy lehet, miután az már rég el van intézve. Értesülésként szerint nem is erről van szó, hanem

az ugynevezett Burich-ügyről,

amely nemrégiben történt ugyancsak Pécsen. Ez a Burich a pécsi jugoszláv konzulátushoz beosztott tisztviselő volt, aki azonban nem volt bejelentve és akiről senki sem tudta, hogy a konzulátushoz valami köze van.

Ezt a tisztviselőt valami kávéházi civakodás során inzultus érte; noha nem volt bejelentve, a baranyai löspánc mégis rögtön sajnálkozását fejezte ki az eset fölött, ugyszintén a külügyminisztérium is sajnálkozását fejezte ki a budapesti jugoszláv követségen. Ez az eset is el van intézve tehát.

A jugoszlávok arra is hivatkoznak, hogy állítólag a mi részünkről is történtek volna kiutasítások. Ilyesmirel mi nem tudunk, mindenesetre azonban utána fogunk nézni és ha előfordul hasonló eset, azt felül fogjuk vizsgálni. A magyar kormány már közbelépett ez ügyben a jugoszláv kormánytól s a legerélyesebben igyekszik a magyar érdekeket megvédeni.

Interpelláció a magyar nemzetgyűlésen.

Budapesti jelentés szerint a magyar nemzetgyűlésen Dróczy Győző képviselő interpellációt jelentett be a külügyminiszterhez a kiutasítások tárgyában. Politikai körökben érdeklődés várják úgy az interpellációt, amelyben Dróczy éles kritika tárgyává kívánja tenni a magyar külpolitikát, valamint érdeklődéssel tekintenek a külügyminiszter válasza elé is.

Harmincöt millió

állami adó folyt be az idén Suboticán

Egy félév állami adóbevétele

Csak tegnap számoltunk be arról, hogy milyen mértékben emelkedett Subotica város adójövedelme az utolsó három év alatt és mára elkészült az állami adóhivatal hivatalos kimutatása arról, hogy mennyi állami adó folyt be az 1922. év első felében a subotici állami adópénztárba.

Ez a kimutatás meglepő eredményt mutat fel és ennek alapján megállapítható, hogy Subotica egyike az ország legjobban adózó városainak. A statisztikai adatok szerint a subotici állami adóhivatalnál a következő állami adók folytak be az idén, a késedelmi kamatokkal együtt:

Rögzvetlen adók	1.109.622-59	dinár
Rokkant-adó	169.255-54	"
Hadinyereség-adó	77.482-23	"
Kereseti adó	1.216.991-47	"
Földbirtok-adó	1.112.549-45	"

A törlesztéses adók még nagyobb összegre ragnak és ezek között a hadinyereségadó vezet: Hadinyereségadó törlesztés 2.564.023-16 dinár

Kereseti adó törlesztés 1.155.882-30 "

Birtok-adó törlesztés 1.336.341-72 "

Ezekhez a tételekhez járul azután még több jelentéktelenebb adó is, úgy, hogy összesen 8 millió 842.403 dinár és 49 para folyt be az 1922. év első hat hónapjában a subotici állami adóhivatalba. Vagyis a június 30-ig Suboticán

befizetett állami adók meghaladják a harmincmilliót, ami lényegesen emelkedést mutat az előző évekhez viszonyítva.

A nagy tétellel szereplő hadi-

Lloyd George sürgősen Londonba hívja Poincarét

— Az angolok moratóriumot akarnak engedélyezni Németországnak —

Párisból jelentik: Kedden a késő délutáni órákban egy Reuter-kiadás jelent meg, mely igazolja azt a hírt, hogy Lloyd George sürgősen egy második megbeszélésre Londonba hívta a francia miniszterelnököt. Minden valószínűség mellett szól, hogy a két miniszterelnök tárgyalását a legfelsőbb tanács teljes ülése fogja követni.

Londonból jelentik: Egy magasállású angol politikus így nyilatkozott a sajtó képviselőinek: — Én könnyen elhiszem, hogy Franciaországot elégedetenséggel tölti el a jelenlegi helyzet, amit a német márká viharos zuhanása idézett elő. Egészen másképpen állana ma az ügy, hogy ha a kölcsönbizottság tanácsát Poincaré annakidején követte volna és nem maradt volna meg konokul álláspontja mellett, hogy tudniillik Franciaország a jóvátétel teljes

összegéből nem engedhet semmit. Angliának az a véleménye, hogy

a helyzet még mindig menthető volna, ha az összeget leszállítanák és Németországnak három évi moratóriumot engedélyeznének annál is inkább, mert a vármok elég pozitív biztosítékot szolgáltatnak.

A válságot könnyíti volna elsimítani, ha Franciaországot sikerülne erről meggyőzni és ennek érdekében Poincarénak azonnal az angol fővárosba kellene utaznia. A francia miniszterelnök tárgyalásai után minden valószínűség szerint Schanzernek is újabb fel kellene vennie a fonalat és befejeznie Lloyd George-zsal abbamaradt megbeszéléseit. Végül szükség van arra is, hogy ebben a kérdésben a legfelsőbb tanács is mielőbb összeüljön.

Felemelt cséplőrész buza-valutában

Tíz százalék a cséplés munkadíja — A géptulajdonosok kartellje

A földművelésügyi minisztérium ebben az évben szabad egyezkedés tárgyává tette a gazdák és géptulajdonosok között a cséplési munkadíjak megállapítását. A rendelet megjelenése után a cséplőgéptulajdonosok érintkezésbe léptek egymással, hogy egyöntetűen állapítsák meg az ezidei cséplő részét. Így vasárnap a cséplőgéptulajdonosok egyesülete Suboticán is értekezletet tartott, melyen egyöntetűen a következő cséplőrészt állapították meg: ha a fűtőanyagot, illetve a lokomotívot hajtó benzint és munkásokat a géptulajdonos adja, a munkadíj a kiscsepelt gabona 9—10 százalékka, ha a cséplőt adja a fűtő- és munkaerőt, a cséplőrész 4—5 százalékot tesz ki. Ezt a határozatot a géptulajdonosok magukra nézve kötelezőnek jelentették ki, azzal a záradékkal, hogy aki olcsóbban vállal munkát, az ötvenczer korona pénzbüntetéssel sújtható. Ezzel azt akarják elérni, hogy a cséplő-vállalkozók egymással ne versenyezzenek és a cséplési díjakat olcsóbbá ne tehesék.

A szabad versenynek ez a kizárása és a géptulajdonosok kartellszerű tömörülése nagy sérelme a gazdáknak, mert a mostani munkadíj lényegesen magasabb az eddigi szokásban volt cséplő résznél. A háború előtt és az elmúlt években is átlag 3, illetve 6 százalék volt a cséplőrész, így tehát a most kartellszerűen megállapított díjazás ötven százalékos drágulást jelent a gazdáknak.

A munkadíjaknak gabonavalutában való megállapítása rendkívüli előnyöket jelent a munkavállalkozóknak, bár ez a díjazás minden időkben szokásos volt a mezőgazdaság terén. Egy cséplőgéptulajdonos így gépével naponta 3—4 métermázsza gabonát, tehát 4—5000 korona értéket kereshet meg.

Egy középjelletű gépnaponta 70—80—100 métermázsza búzát csépel, amiből tehát a géptulajdonos 3—4—5 méterm-

zsás részesedést kap. A géptulajdonosok rendszerint három hónap át el vannak látva munkával és így keresetük a cséplési időny alatt tisztán 250—300 métermázsza gabonát, 250—300.000 korona értéket tesz ki. A buzavalutában megállapított munkadíj tehát aránytalan jövedelmet jelent a munkavállalkozóknak, akit a pénzdevalvációja egyáltalán nem érint és a háromhónapi munkaidény alatt bőven megkeresi egész évi szükségletének három-negyszeresét is. A jövedelmi valuta, a gabonavaluta stabilizálása és a gabonának magas ára egyáltalán nem teszi indokoltá azt, hogy a géptulajdonosok, felhasználva azt, hogy a kormány szabad egyezkedés tárgyává tette a cséplési díjak felemelését, az eddig szokásban volt cséplőrészt mintegy ötven százalékkal felemelték. Ez az emelés kizárólag a kartellszerű szervezkedésnek a következménye, amelynek etikai jogosultságát az ötvenczer korond büntetésű záradék még kétségesebbé teszi.

A géptulajdonosok szervezkedése közvetve a fogyasztókat sújtja, mert a cséplési díj jogosulatlan és indokolatlan felemelése hozzájárulhat a gabona megrágásához. Közvetlenül pedig a kiscsészek ellen irányul, mert a nagybirtokosok saját gépeikkel csépelhetnek és így őket nem érinti a cséplőrész felemelése.

A kartellszerű szervezetkezés büntető szankciója arra irányul, hogy meggátolja a túlmagas díjaknak szabad verseny alapján való lezserítését, — ami egyáltalán nem fedi a kormány intencióit, amelyek a szabad egyezkedést megengedő rendelet kiadására a földművelésügyi minisztériumot rábírták. Kívánatos volna, ha illetékes helyen még a cséplések megkezdése előtt nyilatkozat hangzanék el arra vonatkozólag, hogy a hivatalos faktorok módot nyújtanak-e a géptulajdonosok egyesületének ahhoz, hogy az ötvenczer korond büntetést behajthassa azokon, akik mégis olcsóbban vállalnak

a cséplést. Szükséges volna továbbá, hogy olcsóbb ajánlat esetén megengedné a hatóság a gazdáknak, hogy a már létrejött drágább szerződést felbontthassa azon a címen, hogy a kartell következtében a gazdák kényszerhelyzetben voltak az őt, illetve tíz százalékos cséplési szerződés megkötésekor.

Sztrájkol a budapesti tőzsde Razzia a valutaüzérek ellen

Budapestről jelentik: A rendőrség kedden délelőtt a Tőzsde előtti téren, délután pedig az Országház-kávéházban nagy razziaát tartott a jogosulatlan valutaüzérek ellen. A razzia folyamán 800 egyenlő állítottak elő, akiknél több mint 150 millió korona értékű valutát találtak. A bekísérték ellen azonnal adóügyi eljárás folytattak le és több mint 50 millió korona adóbírságot vetettek ki és hajtották be. A kihágási eljárást is folyamatosba tették ellenük.

Természetesen sok ártatlan ember is bekerült a tömeggel, akiket néhány óra múlva igazolás után elengedtek. De bevitték a rendőrség jó néhány tőzsdébizományost is, akiknek joguk van valutakereskedésre. Ez tőzsdéi körökben nagy felháborodást keltett. A tőzsdetagozok régi követelése, hogy délután és este is legyen hivatalos forgalom, ezért a razzia alkalmából sürgős beadvánnyal fordultak a tőzsdetanácshoz, melyben a délutáni és esti forgalom számára egy terem megnyitását kérték. A memorandumnak ultimátum jellege volt és szerda délelőtt járt le.

A tőzsdetanács elutasította a kívánságot, ezért szerdán az összes tőzsdéügyvők sztrájkba léptek.

Igy a tegnapi tőzsdén már nem is volt hivatalos valuta- és deviza-forgalom.

Csecsemőhulla a szubotici gyorsvonaton

Borzalmas csomag a vasuti kocsiiban

Kedden délben a Beograd felől érkező gyorsvonat egyik harmadosztályú kocsijában a kalauz egy újságpapírba göngyölt csomagot talált, amit beszozárgatott a subotici állomásfőnökségnek. A csomagot megőrzés céljából a főnöki irodában férteltették, azonban szerdán délelőtt gyanus szagot terjesztett a csomag. A vasuti tisztviselő erre felbontották a csomagot, amelyben borzalmas leletre bukkantak.

Az újságpapír alatt rongyokba és vattába burkolva fektet egy mintegy három napos leány-csecsemő hullája. Az esetről azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan Mamuzsics rendőrkapitány jelent meg a helyszínen dr. Princz ügyeletes rendőrorvossal. Az orvos megállapítása szerint a csecsemő halálát fulladás okozta.

A megfoltított csecsemő hulláját a mentők kiszállították a bajai-uti temető hullaházába, ahol fel fogják boncolni, a rendőrség pedig már megindította a nyomozást. A beograd gyorsvonat vezetőjét és kalauzát már kihallgatták, akik egyértelműen azt vallják, hogy abból a kocsi-fülkéből, ahol a hullát tartalmazó csomagot találtak, Novisadan szállt ki az utolsó utas: egy ur, aki figyelmeztette a kalauzt a kocsiiban felejtett csomagra. A kalauz ekkor azonnal elhelyezte a csomagot a pakli-kocsiiban. A rendőrség most keresi a nyomokat, hogy minces-e összefüggés a szóbanforgó ur és a csecsemő gyilkosa között, valamint aziránt is folyik a nyomozás, hogy kik utaztak még a kérdéses vasuti kocsiiban.

Kánikula egész Európában

További hőemelkedés várható

A meleg, amely napok óta kinozza az embereket, egyformán diühög Szubotican és Beogradban, Zagrebban és Sarajevóban. A beogradi obszervatórium jelentése szerint a meleg még nem érte el tetőpontját, úgy hogy a legközelebbi napokban még emelkedni fog.

Magas légnyomás az uralkodó Középeurópa legtöbb részén, alacsony a légnyomás Dél Európában. Az északi alacsony hőmérséklet hatása még Közép-Franciaországban is érezhető, míg a meleg délen és dékeleten a legéresebb.

Esőzések vannak Nyugat-Európában és helyenként északon. Az obszervatórium jelentése értelmében nincs kilátás, hogy Közép-Európában az időjárás a közel napokban jelentősen megváltozzék.

A barométer állása és a hőmérséklet Európa különböző részeiben a tegnapi napon a következő volt:

Beograd: barométer 765, hőmérséklet 25.8, Zagreb 761—20, Sarajevó 764—18, Moszvár 763—26, Cirkevica 764—26.

Páris 766—13, Zürich 766—15, Berlin 766—16, Bécs 768—16, Prága 768—14, Budapest 764—20, Varsó 767—17, Kopenhága 759—12, Stockholm 759—13, Madrid 763—26, Athén 760—29.

A tegnapi napon Európa hőmérséklete általában egy fokkal magasabb volt, mint tegnapelőtt.

Az adriai kérdés

az olasz külpolitika fordulópontja
Schanzer külügyminiszter állása megingott

Schanzer olasz külügyminiszter visszaérkezett Párisból Rómába. Párisi, főleg Poincaréval folytatott tárgyalásairól a világsajtó sokat foglalkozik, minthogy azonban hivatalos kommunikáció a tanácskozással nem adtak ki, a híreket inkább kombinációknak kell tekinteni. Egyik verzió szerint arról a nemzetközi konferenciáról tárgyaltak, mely a közel jövőben a közeli kelet kérdésében fog összehívulni. Mint ismeretes, ezt a kérdést a józan angol diplomácia hozta napirendre azért, hogy végre egyszer már — lekerülhessen az európai politika napirendjéről.

Egy másik párisi hírforrás szerint a Földközi tenger déli partjairól tárgyalnak és egyeztet meg úgy, hogy Ilábia a Tangerra névre, Franciaország pedig Tripoliszra névre desintereszmentelt jelenté ki.

Allítólag Schanzer Ausztria felségletének fontosságára is felhívta a francia kormányfőnek figyelmét. Megállapította a két államférfi, hogy a mai ausztriai helyzet vagy a Németországhoz való csatlakozáshoz, vagy a teljes összeleáshoz fog vezetni. Eme bölcs megállapítás után azonban a segítés módjára nézve nem hoztak határozatot.

Rómában a külügyminiszter londoni és párisi tárgyalásainak eredményével nincsenek megelégedve. Annnyira, hogy ez a külügyminiszter amugy is gyenge parlamenti helyzetét is erősen megingatta. A külügyi bizottság legközelebbi ülésén úgy a fascista, mint a liberális polgári pártok erős támadásra készülnek.

Súlyosbja Schanzer helyzetét a jugoszláv—olasz viszony rendezetlensége is. Az S. H. S. kormány követelése az adriai egyezmény megváltoztatására erősen meglepzték Schanzer presztízsát, aki pedig az adriai kérdés gyors likvidálásával akarta helyzetét megerősíteni.

Rogton Rómába való megérkezése után ezért tanácskozással kezdett Conferini és Tosta államtitkárokkal, akik a jugoszláv küldöttséggel a tár-

gyalásokat vezették, hogy megtalálják a kiutat a nehéz helyzetből. Ez annál nehezebb lesz, mert a nacionalisták már is sokalják a Jugoszláviának tett engedményeket.

Minthogy azonban Krsztely miniszter lemondása és Sándor király békeakaratát az S. H. S. kormányt valószínűleg merev álláspontjának feladá-

sára fogja kényszeríteni, mégis vannak kilátások a megegyezésre és Schanzer megmaradhat helyén.

Schanzer bukása és a nacionalisták felülkerekedése az S. H. S. államra nézve a további feszültséget, a Quarnero-kérdés elintézésének további előadását, ezzel a gazdasági konszolidáció megzavarását jelentené.

Ellentétek a király és a kormány közt az államtanács tagjainak kijelölése miatt

— A király visszautasította a kormány előterjesztését —

Rövid időn belül most harmadszor történt meg, hogy a *Pasic* kormány és a király között államigazgatási kérdésekben ellentétek merültek fel. Az első két esetben az ügyek elsímtak anélkül, hogy a kormány belebukott volna, előreláthatóan most harmadszor sem kerül kormányválságba az, hogy a király nem járul hozzá a kormány által előterjesztett javaslathoz.

Az első két esetben a *bolgár övet* kúntitése és a *Szteics* ügy voltak az ütközőpontok, a király és a kormány között, most pedig az *Alamtanácsosok kinevezése* nek úgy okozza a nézeteltéréseket. *A király ugyanis nem hajlandó aláírni annak a négy politikusnak a*

kinevezését, akiket a kormány azaz terjesztett eléje, hogy azok lesznek az államtanács kinevezett tagjai. A javaslatba hozottak, *Petrovics, Temovics, Lukanovics és Popovics személye* ellen a királynak semmi kifogása nem volt, de kijelentette azt, hogy azok inkább *pártpolitikusok, mint fontos és magas pozíció betöltésére alkalmas közisztviselők.* Nehezményezte a király azt is, hogy a *felöltek között sem horvát, sem szlovén nincsen, ami pedig se nem méltányos, se nem igazságos eljárás.* A kormány tudomásul vette a király akaratát és most új javaslatot készítenek el, amelyben új jelölteket terjesztnek majd a király elé, ami hamarosan el is fog készülni.

A vajdasági magyar nyugdíjasok — az opciórendelet áldozatai

Nem akarják megállapítani jugoszláv állampolgárságukat —
Háromezer családot a nyugdíj-jogosultság elvesztése fenyeget
Küldöttség a belügyminiszternél

A vajdasági nyugdíjasok csak nemrégén járultak a belügyminiszter elé azzal a kérelemmel, hogy emelje fel nyugellátásuk összegét. Ez a kérdés még elintéztelen, a magyar nemzetiségű nyugdíjasokat máris sokkálta fontosabb ügy foglalkoztatja. Súlyos helyzetbe kerülték a vajdasági magyar nyugdíjasok és mintegy *háromezer család várja szviszorongva, hogy nem vesztí-e el néhány héten belül azt a falat kenyert is, amit eddig egy élet munkásságának jutalmazásaképpen az államtól kapott.*

A nyugdíjasok súlyos helyzetét az opciós rendelet hiányossága okozza. Majdnem naponta alkalmunk van foglalkozni ennek a rendeletnek téves magyarázásával és azzal a sok zavarral, amelyet a rendelet végrehajtása és meg nem értése okoz. A legujjabbban mutatkozó baj azonban minden eddiginél súlyosabb és azzal a veszedelemmel fenyeget, hogy a vajdasági magyar nyugdíjasok lesznek az opciós rendelet áldozatai.

Kell-e optálniok a nyugdíjasoknak?

Az opciós határidő lejártá előtt néhány nappal komoly meglepetésben részesültek a vajdasági állami nyugdíjasok. Ezideig arról volt mindig szó, hogy a *nyugdíjasoknak nem kell optálniok az SHS királyság javára, miután az esküt a többi állami tisztviselőhöz hasonlóan ők is letették.* Különösen azóta vált ez a vélemény közmegegyezővé, amióta az opciós rendelet kiegészítéseképpen megjelent az állami tisztviselők állampolgárságát szabályozó rendelet, amelynek alapján azoknak az állami tisztviselőeknek, akiket 1921 július 26-ig neveztek ki, nem kell kériük az SHS állampolgárságot. Ebbe a kategóriába tartoznak az állami nyugdíjasok is és ezért nem is kellene a rendelet értelmében optálniok.

Az utolsó napokban azonban több vidéki hatóság azt a fölvilágosítást adta a nyugdíjasoknak, hogy *kériük kell az SHS állampolgárságot, mert különben elvesztik nyugdíjra való igényjogosultságukat.*

Könnyen elképzelhető, hogy a rendeletnek ily magyarázása milyen elkeseredést keltett a nyugdíjasok között. Azonnal hozzáláttak az optálás-hoz szükséges okmányaik beszerzéséhez.

Akik husz éve laknak a Vajdaságban és nincs illetőségük.

Csakhogy a vajdasági magyar nyugdíjasoknak az optálása is a legtöbb esetben lehetetlenné vált. Az opciós kérvényhez ugyanis föltétlenül mellékelni kell az illetőségi bizonyítványt és amikor ezt a nyugdíjasok kérték, kitünt, hogy *nem akarják megadni a nyugdíjasoknak az illetőséget sem.*

Az illetőség elnyeréséhez, amint ismeretes, négy évi egyhelybenlakás és a közterhekhez való hozzájárulás szükséges. Az állami tisztviselők tudvalevőleg azonban fel vannak mentve a községi pótdó fizetése alól és ezen az alapon tagadják most meg a hatóságuk fölül az illetőséget. Holott ez az intézkedés már csak azért is jogtalan, mert a községi pótdó fizetése alól való felmentés ellenére is hozzájárultak az állami tisztviselők a közterhekhez, amennyiben egyes adónemeket ők is megfizetnek, mint például a fogyasztási adó-pótlék, lakrészdó, vígalmi adó és így hozzájárultak ezáltal a községi közterhek viseléséhez. Ezt azonban a hatóságok úgy látszik, egész önkényesen nem veszik figyelembe és így történik meg az, hogy olyan állami nyugdíjasoknak, akik már husz-harminc éve laknak a Vajdaságban, mégsem akar-

ják most megadni az illetőséget.

A vajdasági nyugdíjasok a belügyminiszternél.

A vajdasági magyar nemzetiségű nyugdíjasok helyzete ezáltal válságossá vált és miután az opciós határidőnek július 26-án való lejártáig már csak néhány nap áll rendelkezésre, a súlyos sérelem gyors orvoslása érdekében a nyugdíjasok küldöttséget menesztettek *Marinkovics belügyminiszterhez.* Hétfőn jelent meg a belügyminiszter előtt a küldöttség, amelynek tagjai: öv. *Czéhner* Andorné, a nyugdíjasok szövetségének elnöke, *Matics* Ivó országyűlési képviselő és dr. *Magarasevics* Sándor ügyvéd voltak. A küldöttség előbb azt a kérelmet terjesztette a belügyminiszter elé, hogy *érvényesítse az állami tisztviselőkre vonatkozó állampolgársági rendeletet az állami nyugdíjasokra is.* *Marinkovics* miniszter kijelentette, hogy *ez nem áll módjában, minthogy az államnak nagyon kell vigyázni arra, hogy ne legyen fölösleges terhekkel magára. Elutasította a belügyminiszter a küldöttségnek azt a kérését is, hogy a nyugdíjasok nyerjék el az illetőséget ott, ahol mint állami tisztviselők működtek és csak annyit ígért meg, hogy sürgősen minisztertanács elé viszi a kérdést, hogy még az opciós határidő letele előtt intézkedés történjék a vajdasági nyugdíjasok ügyében.* Eljárt a küldöttség a közlekedésiügyi miniszteriumban is, ahol kérésük teljes támogatását helyezték kérésükre.

Mi lesz a nyugdíjasokkal?

A vajdasági magyar nyugdíjasok most kétségbeesve várják a minisztertanács határozatát, amely soruk fölött dönteni fog. Ha a nyugdíjasok nem optálhatnának az SHS királyság javára és így elvesztenék illetményeiket, *ez rájuk nézve katasztrofális lesz.* A nyugdíjasok ugyanis nem mehetnek Magyarországra sem, mert a magyar kormány már nem is engedné be őket, másrészt pedig az itt-tartózkodásuk hosszú ideje alatt már elvesztették illetőségüket Magyarországon is, ha valamikor oda is lettek volna illetékesek.

Háromezer magyar család várja szviszorongva a kormány döntését, a mely egy emberi szempontból, mint az államnak az esküt tett tisztviselőkkel szemben való kötelezettsége miatt is, nem lehet más, mint kedvező. Nem lehet elképzelni, hogy ne így legyen.

Jugoszláv szociálhigiénikusok amerikai tanulmányutja

Annak idején megirtuk már, hogy Amerika a Rockefeller-fundatio kelet-európai pénzeiből segítette műszerekben és orvosságokban szűkölködő klinikákat a szükséges cikkeikkel. Most egy újabb akcióról értesültünk, melynek anyagi alapja szintén a Rockefeller-fundation. Gunn dr. chicagói egyetemi tanár, szociálhigiénikus, érdekes küldetésben utazta be Német- és Csehországot és Kelet-Európát. Minden valószínűség szerint ő fogja rendezni amerikai laposztalatai alapján, Amerika anyagi támogatása mellett Kelet-Európa és így az S. H. S. királyság közegészségügyi viszonyait.

Gunn tanár azzal a megbízatással jött Kelet-Európába, hogy a Rockefeller-alapítványból különböző országokbeli fiatal orvosdoktorok minden évben ismétlődő tanulmányutat legyen lehetőségre Amerikába, Nem klinikai orvostudománnyal foglalkozók jönnek most tekintetbe, hanem olyanok, akik

szociálhigiénéjával, gyakorlati közegészségtannal és egészségügyi adminisztrációval foglalkoznak, mert az ő célja az egészségügyi adminisztráció és intézmények tanulmányozása. Kelet-Európa államaira nézve nagyfontosságúak ezek a tanulmányutak, mert a közegészségügy a háború óta itt nem lendülhetett fel, a dúsgazdag Amerika azonban óriási haladást képes ezen a téren felmutatni és így utmutatóul szolgálhat ezen a téren.

A tanulmányutra jelentkezők közül az egészségügyi minisztérium választja ki azokat, akiket Gunn tanárnak ajánl. Érdekes, hogy ez utóbbi aztán maga is keresi az érintkezést a kijelöltekkel. Az idén Jugoszláviából 6, Romániából 6 és Magyarországból 3 embert visz ki. Ezek szabad utazást, havi 100 dollár fizetést és az itthon hagyott családtagok számára havi 66 dollár pótlékot kapnak. A tanulmányuton résztvevők szeptember 24-én Párisból indulnak. Minden résztvevő előre megállapított terv szerint néhány hónapig az amerikai egylemek egészségügyi munkájában vesz részt, aztán körútra mennek az egészségügyi intézmények tanulmányozásának céljából. A tanulmányuton résztvevőket becsületzavuk kötelezi, hogy egy év leforgása után visszatérnek hazájukba, hogy itt, amerikai tapasztalataik alapján a szociálhigiéné fejlesztésében részt vegyenek.

Az állásnélküli magyar tisztviselői egyesületet alakítottak Erdélyben

Ferdinánd királytól kérik szerelmeik orvoslását

Kolozsvároról jelentik: Az eskütelatt, de hivatalukból kizárt magyar köztisztviselők tegnap tartották meg értekezletüket, amelyen országos egyesületté való alakításukat határozták el. Dr. Tóth György ítélőtáblai bíró üdvözlő szavaiban kifejtette azoknak a magyar tisztviselőeknek a seregmét akiknek a román kormány már két éve adósa fizetésükkel.

Ezután Pozsonyi Antal ítélőtáblai tanácselnök tartotta meg előnöki megnyitóját. Rámutatott arra hogy az Avarescu-kormánynak felhívása, mely azt az ígéretet foglalja magában, hogy emennyiben az eskütétel annak idejében megtagadott magyar tisztviselők kellő időben jelentkeznek, összes jogaikba visszahelyeztetnek, nem valósult meg. Nem volt semmi eredménye eddig a bukaresti küldöttség-járasnak sem. Ezért a tisztviselők a belügyminisztériumhoz nyújtottak be újabb memorandumot, amelyben rámutattak arra, hogy az összes jogokba való visszahelyezést ígérő minisztertanácsai határozat, amely a békeszerződés aláírásának folyamánya volt, a magyar tisztviselők javára jogelismérést foglal magában és jogelenes cselekedet a kormánytól, ha ezt megtagadja. Majd így fejezte be szavait:

Az annak idejében nehéz és felelősségteljes hivatásukat idegőrlő szellemi tevékenységben betöltő magyar tisztviselőket méltán elkésérheti az államhatalom tényezőinek eddigi magatartása. Akiben érzés van és figyeli a magyar tisztviselőknél már alig palástolható nyomorát, tisztában lehet azzal, hogy az előkelő szegénység terhé a legsúlyosabb körülmények között jogos igényeik tudata mellett az önsanyargatásig menően viselték.

A magyar tisztviselői valóban nagyobb tud lenni nyomorandó.

Abban nem is lehet kétség, hogy a közvélemény, ez az erős ítélőbíró, nekik fog igazat adni.

Ezután táviratot intézett a gyűlés Ferdinand királyhoz, akitől a memorandumban foglalt kérések elintézését kéri a tisztviselőktől.

Dr. Tóth György még ismer-

Négyezerhatszáz élőállatot ad át egyelőre Magyarország a kisantant államainak

— A jóvátételi bizottság legújabb döntése —

Ugy az erdélyi, mint a külföldi sajátságban a magyar állatjóvátételről a legkülönbözőbb jelentések látnak napvilágot, Dr. Párdány Béla, a magyar külügyminisztérium közgazdasági osztályának vezetője erről a jóvátételről a következő közlést tette:

— Mint ismeretes, a jóvátételi bizottság legelőször azzal a követeléssel fordult a magyar kormányhoz, hogy a zárolt határidőn belül gondoskodjék 90.000 élőállatnak az érdektel államok részére való kiszolgáltatásáról,

amely kiszolgáltatás évről-évre megisméllódtatott volna. A magyar kormány a jóvátételi bizottság figyelmét felhívta Magyarország súlyos pénzügyi és gazdasági helyzetére, amelyet még inkább súlyosabbá tett volna a horribilis értékű állatkontingens kiadása, azért, mivel annak a gazdák által való beszerzését kizárólag a bankoprés igénybevételevel tudta volna fogantatni. Ezekkel az érvekkel szemben a jóvátételi bizottság végre is belátta a 90.000 élőállat kiszolgáltatására irányuló követelést túlzottnak volt és az eredeti követelést tetemesen leszállította, értesítve a magyar kormányt, hogy egyelőre beleegyeznek abba, miszerint a 90.000 helyett 28.750 élőállat kiadása minél előbb megtörténjék.

— Ez történt ez év március hetedikén, amikor is alábbi részletek írta elő az állatkontingens kiszolgáltatását:

Olaszország: 5500 szarvasmarha, 7000 sertés.
Jugoszlávia: 6500 szarvasmarha, 3000 ló, 5000 juh.
Görögország: 750 ló.

Miután azonban ennek a 28.750 élőállatnak a kiszolgáltatása is súlyos

Koncentrációs kormány készül Magyarországon?

— Cáfolják a hírt a kormány hívei —

Budapestről jelentik: A parlament ellenzéki oldalán már hosszú idő óta különböző hírek vannak forgalomban, amelyek szerint komoly formában koncentrációs kabinet létrehozatalának terve merült fel. E hírek terjesztői legtöbbször az általános gazdasági helyzetre való utalással igyekeznek a gondolatot valószínűsíteni; amint mondják, gróf Bethlen Istvánra nézve igen nagy terhet jelent a mai időkben és a mai gazdasági viszonyok között az egyetlen pártra támaszkodó kormányzás és ez a teher szinte elviselhetetlenné válnék, ha a pénzügyi leromlás tovább folytatódna és a viszonyok még inkább rosszabbodnának. Ezenkívül különösen a külföldi kölcsön tervét emlegetik, a melyet — mint mondják — egy az ellenzéki politikuskok bevondásával alakult kormány sokkal könnyebben tudna megszerezni, mint a ma.

Bethlen-kormány, már pedig nélkülöz a gazdasági kibontakozás alig remélhető. Megjegyzendő, hogy a hírek szerint egy a keresztény ellen-

tette az esküre jelentkező tisztviselők helyzetét és vádolta a kormányt ebben a kérdésben e-ideig tanúsított magatartása miatt. Majd kimondotta a gyűlés a magyar tisztviselők egyesületének megalakulását és megválasztotta a tisztikarát.

terhet jelentett volna a jelenlegi gazdasági helyzetünkben és katasztrófális következményeket idézhetett volna elő, a magyar kormány újabb halasztást, de főleg a kontingens leszállítását kérte az antanttól. Az újabb felszólalás nem maradt eredmény nélkül. A jóvátételi bizottság a helyzet megismerése alapján arra a belátásra jutott, hogy a magyar kormány előterjesztése méltányos indokokon nyugszik s annak teljesítése mellett foglalt állást.

— Így történt, hogy június elején a magyar kormány megkapta a jóvátételi bizottság legújabb jegyzékét, amelynek értelmében a három érdekelt állam hozzájárulásával az antant beleegyezést adja ahhoz, hogy a március hó folyamán követelt

28.750 darab élőállatból június folyamán 4700 darab élőállatot kell a kormánynak kiszolgáltatnia olyképpen, hogy Olaszország 600 szarvasmarhát és 2000 sertést, Jugoszlávia 350 lovat, 800 szarvasmarhát és 1000 juhot, végül Görögország 150 lovat kapjon.

Ennek a 4700 élőállatnak kiszolgáltatása részben már meg is történt, részben az akció befejezéséhez közeledik. A kormány eddig semmiféle követelést nem tett újabb jegyzékről és következményeiről, mert el akarta kerülni, hogy az állatszállítás köztudomásra jutása a spekulációnak módot adjon az árak felhajlására.

Végül megemlítette a nyilatkozó miniszter tanácsos, hogy az állatszolgáltatások további mérséklése iránt tárgyalások vannak folyamatban, arra ugyan nincs kilátás, hogy a követeléseket teljesen elejtsék, mégis remélhető, hogy azt a nagyhatalmak redukálni fogják.

zéknek, mint a liberális pártoknak és a szociáldemokratáknak bevondásáról volna szó.

Budapesti munkatársunk érdeklődött a hírek felől a kormányhoz közelálló és feltétlenül jól informált helyen, ahol a következő felvilágosításokat adták:

— Az egész hír jámbor óhaj csak. A külföldi kölcsön ügye sohasem teremthet olyan helyzetet, hogy koncentrációs kabinetre lenne szükség. Mert miről volna itt szó? Arról, hogy Andrássyék, a legtitimista ellenzéki csoport bekerüljön a kormányba? Tudjuk, hogy az ő álláspontjukat az antant, még pedig úgy a nagy-, mint a kisantant legalább is perhorreszkálja, ha egyenesen el nem itéli. Elképzelhetetlen tehát, hogy azoknak kormányrajutását jelöljék meg egy külföldi kölcsön előfeltételül, akiknek politikájával ellentétben állnak.

— Igaz, hogy a liberális ellenzéknel ez a politikaiak impossibilitás nincs meg, bizonyos azonban, hogy

a kormánypárt egy tekintélyes részének politikai irányja nem áll távol a liberális fejfajdától, az ő bevonásukra tehát szükség sincsen.

Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy a külföldi kölcsön nem magyar ügy, hanem egész Közép-Európa gazdasági reorganizációjának kérdése. Belejárásik ebbe a német, az osztrák helyzet, sőt Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia gazdasági helyzetének alakulása is és csak ezzel kapcsolatban a magyar helyzet.

— Különbön a külföld szemében nem is lehet kívánatos, hogy itt koncentrációs kabinet alakuljon. Erre csak akkor van szükség, ha egy országban nincs erős többségi párt, hanem kisebb frakciók küzdenek a vezetésért. Itt erős kormány áll, erős többségi párttal a háta mögött és erre támaszkodva előre viszi a konszolidáció munkáját. Mert a konszolidáció halad. Gondoljunk csak az izsáki pörre, gondoljunk arra, hol vannak már a különítmények, hol vannak azok az emberek, akiknek neve a közelmúlt eseményeivel össze volt kapcsolódva. Valamennyien lehullottak már az élet fájáról, elmaradt és elszigetelt jelenségek és egészen az ő közreműködésük nélkül alakul ki a jövőendő helyzet.

Ez — ismételtük — olyan politikusknak a nyilatkozata, aki a magyar kormányhoz egészen közel áll. Hogy megítélését megnyírnire befolyásolja ez az elhelyezkedése, azt külön nem is kell hangsúlyozni.

A minisztertanács elfogadta az olasz szerződést

A szerdai minisztertanács ülésén (több igen fontos kérdésben döntött a kormány. A Krsztelj által kötött meg egyezést a kormány többsége magáévá tette, ezzel a dalmáciai III-ik zóna kiirtését már semmi sem akadályozza. A minisztertanács Krsztelj javaslatát Pasicis véleményezése ellenére fogadta el, aki azon volt, hogy az ideiglenes szerződést ne fogadják el, hanem új követeléseket terjesszenek az olaszok elé. A minisztertanácsnak ezzel ellenkező döntése tárgyalanná tette Krsztelj Ivo lemondását, ezzel eggyel csökkent a lemondásban levő miniszterek száma.

Ugyanezen az ülésen bejelentette a miniszterelnök azt, hogy a szlovén földművespárt képviselőiben látott viselt Puceit Iván földművelési miniszter, klubjának a koalícióval történt összejelközése következtében, benyújtotta lemondását. A minisztertanács a lemondást tudomásul vette ugyan, de általános az a vélemény, hogy sikerülni fog egy olyan megoldást találni, hogy Puceit visszatérjen a kormányba. A kölcsönszerződéssel kapcsolatban a minisztertanács elvi döntést hozott az Adria-vasútra nézve is. Elhatározták, hogy a vonal, mindenestre Sarajevón keresztül fog haladni. Hogy hol lesz a végállomás, azt még nem döntötték el, minden valószínűség szerint Káttaróban.

A minisztertanács ülése után Pasicis Nikola, mint a radikális párt vezetője, értesítette a demokratá minisztereket, hogy Petic Dragutin belügyminiszterégre ellen a radikális párt tiltakozás és kérte a minisztereket, hogy azok hassanak oda, hogy a párt más politikust jelöljön a belügyi tisztségre. Ennek a radikális részről jövő ellentétlenségnek előrelátásig még komplikációk lesznek a következményei, amennyiben a demokraták presztizsokból nem lesznek hajlandók ellátni eredeti döntésüket.

Kapnak-e ellátást

a munkáspénztári tagok családtagjai

— Az Országos Pénztár nyilatkozata —

Az Országos Munkásbiztosító Pénztár elnöktől. **Mátics** Márton dr. től a következő nyilatkozatot kaptuk:

A Bácsmegeyi Napló 180. számában megjelent „A munkáspénztári tagok hozzátartozói kizárják a pénztári ellátásból” feliratu cikkben közölköztek kerjük a következő helyesbítés közlését:

Nem igaz, hogy a munkásbiztosításról rendelkező törvény, melyet Ő Felsége a király 1922. május 14-én szentesített és amely július hó elsején életbe lépett, kizárja a munkáspénztári tagok hozzátartozóit a pénztári ellátásból. Nem igaz, hogy július 1-től kezdve csak a betegségéről pénztár tagjai vehetik igénybe a pénztár orvosait és egészségügyi intézményeit, a pénztári tagok hozzátartozói azonban nem.

Igaz ezzel szemben, hogy továbbra is ugyanugy mint eddig, biztosítja a törvény a biztosított családtagjainak orvosi kezelését és gyógyellátását olyan liberálisan, amint eddig egyedülálló más törvényhozás sem rendezte a szociális biztosításnak ezt a kérdését. A családtagoknak is joguk van tehát továbbra is mindazokra a segélyezésre, melyekre eddig törvényesen igényük volt. Sőt megállapít a törvény a nem biztosított feleségnek mint családtagnak ferje biztosítási járuléka alapján nyolc heti gyermekágyi segélyt és csecsemőkezelésre való segélyt a biztosított napibér 14-szeresét.

A törvény 21. §-ának 5. pontja szerint családtag alatt értendő: törvényes vagy törvénytelen házastárs, törvényes, törvénytelen vagy adoptált gyermek, szülő, nagyszülő, a biztosított fivéréi és nővérei, ha nincs önálló keresetük és a biztosítottal egy

háztartásban élnek. A családot fogalmának liberálisabb értelmezése elképzelhető.

Sok üdvös ujtáson kívül ebben a törvényben megalkották a munkások és alkalmazottak aggsági és rokkantsági biztosítását is, melyről eddig ezeken a területeken szó sem volt. A törvény elrendeli, hogy ez a szociális jelentőségében mérhetetlen hatásvárat adja és rokkantsági biztosítás 1925-ig élebe kell, hogy lépjen.

A munkásbiztosítási tisztviselők fix fizetéses alkalmazottak, kiknek gazdasági helyzete ezzel eléggé van jellemezve. Tulnyomó nagy többségükben nagyon szegény emberek, kiknek fix fizetésük életük tengetésére, a léte minimumra éppen hogy elegendő. Az adminisztratív költségek és a segélye-

zési kiadások viszonya olyan törvényről, mely csak július hó 1-én lépett életbe, természetesen még meg nem állapítható, de a Vajdánában eddig az adminisztratív átlag a járulékbétele egy ötödét emésztette fel, míg a segélyek a járulékbétele kétharmad részét.

Miután tehát a cikkben közölköztek homlokegyenest az ellenkezője van a törvényben, fel kell tennünk, hogy a „Bácsmegeyi Napló”, mely eddig szakértelmel és nagy objektivitással tárgyalta a szociális biztosítás kérdéseit, misztifikációnak esett áldozat. Miután a tévesen közölközött több alkalmas arra, hogy teljesen alaptalanul nagy izgalmat keltsenek a biztosított munkásságban, kerjük fennhelyesbítés szíves közlését.

Csicserin külügyi népbiztos nyilatkozata egy magyar újságíró előtt

a hágai konferenciáról, az orosz határ megnyitásáról, a külföldiek magántulajdonának védelméről, Lenin állapotról, Trockij szerepéről. Nem volt hajlandó nyilatkozni a magyarországi szovjet összeomlásáról.

Berlini munkatársunk írja: Déli tizenkét órára vagy hivatalos Csicsserinhez a Belevue-strassen a Hotel Esplanade-ba. Az Esplanade Berlin legelőkelőbb luxus-hotelje. A hallból, ahol francia, angol beszédet sürribben lehet hallani, mint németet és ahol a legújabb párisi divat szerint öltözött szép asszonyok édes malagabort szürsölnek, süppedő piros szőnyeggel borított lépcsőn jutunk föl az első emeletre Csicsserin lakosztá-

hoz.

Csicsserin lakosztálya. Három szobából áll. Két hálószoba — egy a titkária, egy ő maga számára és egy kis szalon.

Florinszky, Csicsserin személyes titkária, sima modoru, kedves, elegáns fiatalember, kellemes ellentét azoknak a »fiatal elvtársak«-nak, a kikkel az utolsó napokban a külügyi

népbiztos előszobájáig vezető, elég hosszadalmas utamon dolgozott. Sainálkózva közli velünk, hogy nincsen szerencsénk. Csicsserin egész napi programját eltolta és fölbortotta az, hogy az a tárgyalás, amely most folyik a kis szalonban. Érdeklődöm, ki az, ak ilyen sokáig veszi igénybe Csicsserin idejét? Megtudom: báró Malzahn, a német külügyminisztérium osztályfőnöke, aki előlékő szerepet játszott a genovai konferenciára küldött német delegációban. Kormányá részéről

ő készítette elő az Oroszországi megkötötté rapalló szerződést.

Megtudom azt is, hogy báró Malzahn az, aki ma ebédre Csicsserin vendéglátó gazdája lesz.

Egy óratáiban a báró vaskos fekete bőrtáskával a hóna alatt végre

elfávozik. Az angol és amerikai kollegák megzolgolódni kezdenek. Még nem kerül ránk a sor. Csicsserin most fogyasztja el megkészt tiszorjáit.

En rám kevéssel két óra előtt került a sor.

Bélepek a kis szalonba. ahol empire butorok, tükrök, csillárok törékeny aranyozott fénye és kristálycsillogása fogad. Az ablak előtt Csicsserin zsakettbe öltözött fekete alakja. Magát Csicsserin látásból már ismerem Genovából, ahol többi szovjetdelegátussal egyetemben a konferenciának egyik legérdekesebb és legjobban szemmel tartott attrakciója volt. Visszaemlékezem egy fényes fogadóestélyre a Palazzo Ducaleban, ahol a frakkos urak és estélyruhás hölgyek színes, parfümös hering-gyülekezésként állandóan életveszélyes tolongás támadt a szovjet-delegátusok környékén, akiket autogramokért ostromoltak. Mialatt Csicsse in befelé hajló, egy kis csití fészeg mozdullattal a kezét korszorításra nyujtja, alkalman nyílik arra, hogy

közvetlen közelről

szemügyre vegyem. Középtermetű férfi; a kora negyven és ötven év között lehet. Magas homloka fölött a haja erősen ritkul. Henry quatre szakállt visel, amelyben a vörhenyes alapszínbe fekete szálak gyúnyólnak. A kézfogásnál nem néz a szemembe, azután a keze fáradt lejtésével helyt mutat egy széket. Apró, bizonytalan és folytonos vándorló tekintetű szemei vannak. Sárgásbőrű arcán fanyar kifejezés, mintha mindig bosszankodnék valami fölött, ezt a benyomást még erősebb teszi az, hogy a bajusza lefelé csúg eléggé husos és piros ajkai fölött.

Ez Csicsserin,

Lenin és Trockij mellett Oroszország leghatalmasabb embere.

A szovjet külügyi népbiztos fiatal korában a cári diplomácia kötelékébe tartozott és titkária volt a londoni orosz követségnek. Azonban — már jóval a háboru előtt — otthagya állását s ettől kezdve külföldön élt,

Beszélget a gazdag ember meg a szegény ember

Ita: BREDEKER

Hosszu idő óta ujából találkozik a szegény ember és a gazdag ember. Az előbbi nem tudja, hogy az utóbbi milyen gazdag, s az nem tudja, hogy amaz minő szegény. A gazdag így köszön:

— Szervusz!
A szegény pedig:
— Alázatos szolgád!

A következő beszélgetést folytatják egymással.

A gazdag ember: Régen nem láttalak. Hogy megváltozott azóta a világ! Nem lehet ráismerni. Mit szólna hozzá?

A szegény ember: Bizony megváltozott!

A gazda ember: Csodaidőket élünk! Ilyen gazdagságról sohase álmodtunk!

A szegény ember: Cudar idők! Ki gondolta volna, hogy valamikor ilyen szegények leszünk!

A gazdag ember: Amióta nem találkoztunk, úgy látszik, a nézeteink alaposan megváltoztak.

A szegény ember: Ugy látszik.

A gazdag ember: Te azt hiszed, hogy szegény lett a világ?

A szegény ember: Hát nincs szemed, hogy ezt kérdezed kell?

A gazdag ember: És te vak vagy, hogy nem látod azt a töméntelen gazdagságot, amely most számokban megnyilvánul?

A szegény ember: A számok nagyok, de a jóllét kicsi.

A gazdag ember: A számok akár kicsik akár nagyok, mindenesetre csalhatatlanok.

A szegény ember: Ugy van. És én

majd mondom egy számot amely bizonyíték az általános szegénység mellett. A háboru előtt száz korona volt egy finom öltöny ára s most hétézerbe kerül. Ez az egyik eset. A másik pedig az, hogy a háboru előtt több embernek volt száz koronája egy öltözet ruháira mint a hánynak most jut hétézer koronája hasonló célra. Nos?

A gazdag ember: Ez csak azt bizonyítja, hogy most kevesebb a rátermett ember, mint a háboru előtt volt... A hol rátermettség és komoly munkaképvány van, ott ugyanaz a jóllét, vagy még fokozottabb van mint azelőtt. A munkásaim — hetven-nyolcvan — havonkiut átlag haterzer koronát keresnek nálam, sokkal többet mint én magam tíz évvel ezelőtt, s én ezt a horribilis összeget könnyen fizethetem.

A szegény ember: Kérdés, megélhetek-e ebből a nagy fizetésből olyan jól mint régen a csekélyből?

A gazdag ember: Talán igen, talán nem... De nem ez a fontos, hanem a közgazdasági lendület és az, hogy nagyobb forgalmat produkálunk mint valaha. Most megint olyan világ van, aminő már volt az emberiség életében néhányszor, amikor a pénz az utcán hever.

A szegény ember: Én elég szer járlok az utcán, a belvárosban is, a periferiákon is és sohase látok ott pénzt heverni.

A gazda ember: Nem azokon az utcákon sétász, ahol hever... De ez különben is csak képletes beszéd. Voltaképpen csak azt akartam mondani, hogy sose volt oly könnyű keresni mint mostan. Az embernek csak ki kell nyujtani a kezét.

A szegény ember: Oh, én már annyiszor kinyujtottam az enyémet és mindig hiába! Avagy ez is csak képletes beszéd volt?

A gazdag ember: Az. Azt akartam mondani vele, hogy a rátermett ember ezer alkalmat talál a pénzszerezésre. Én már három évtizede dolgozok, de olyan könnyen mint most, sohase kerestem. Mit gondolsz, minő forgalmat csinálók?

A szegény ember: Fogalmam sincs róla.

A gazdag ember: No hát, halljad! (Mond egy kimondhatatlan nagy összeget.)

A szegény ember: Gratulálok. És mennyi ebből a haszon?

A gazdag ember: (Megint szédítő numerust mond be.)

A szegény ember: De jó nekéd!

A gazdag ember: Nem rossz. De az ember könnyen megszokja...

A szegény ember: Tehát a jöletét is meg lehet szokni? Azt hittem, csak a nyomorúságot lehet.

A gazdag ember: Az embernek mindenféle életviszonyokba bele kell törődni. Én már megszoktam a nagy számokat. Három részvénytársaságom van, amelyekben a részvények többsége az enyém s mindegyikről annyi tantiémet kapok, hogy a felét se tudom elkölteni. S aztán a vezérigazgatói fizsek, az elnöki tiszteladigák és végül a tiszta nyereség? Oyan virágzás, amelyről azelőtt álmodni se mertünk.

A szegény ember: Így hát szépen prosperálsz?

A gazdag ember: Meg vagyok elégedve.

A szegény ember: Bizonyára sok jót is teszel?

A gazdag ember: Azt hiszem, elegen. Noblesse oblige. A sajtó rajta tartja az emberen a szemét. Mind-egyik társaságom az évi költségvetésbe százezer koronát állít be jótékony célokra.

A szegény ember: Ez nagyon szép, s arra bátorít föl engem, hogy

egy kérést kockáztassak.

A gazdag ember: Halljuk?

A szegény ember: Momentán némi pénzzavarban vagyok. Nem segíthetnél ki tizezer korona költsémmel?

A gazdag ember: Tízezer korona! Barátom, ez nagy összeg! Nem kell azt hinni, hogy mert most nagy számokkal operálunk, mindgyárt fantasztikusokkal lehet jönni... Ennyi most nem nélkülözhetek. Nem engedni az üzletmenet. Éppen a rossz konjunktúrába vagyunk benne...

A szegény ember: Erről eddig mit se szóltál.

A gazdag ember: Hiba volt tölem, El kellett volna panaszolnom. A mérlegünk igen rossznak ígérkezik.

A szegény ember: Mind a három társaság!

A gazdag ember: Mind a háromnál.

A szegény ember: És mégis mindegyik százezer koronát áldoz jótékony célokra?

A gazdag ember: Annak meg kell lenni. Az újságok és a nyilvánosság kedvéért. Ez ugyszólván üzleti költség...

A szegény ember: És egy jóbarát részére nincs tízezer korona?

A gazdag ember: Barátom ez igen nagy összeg... Hogy lehet a szegény embert így megrohanni?

A szegény ember: Bocsásd meg. Azt hittem —

A gazdag ember: Azt hitted?

A szegény ember: Azt, hogy jó szíved van.

A gazdag ember: Hát nincsen? Hát nem sajnálom eléggé, hogy nem adhatom meg a költsémet?

A szegény ember: Még vicelsz is?

A gazdag ember: Még ne is vicelhesen ilyen szomorú időkben a szegény ember?

Párisban, Londonban, egészen addig, amíg a forradalom haza nem szállt.

Csicserin, miután velem szemben helyet foglalt, a mellette levő trüümön úgy igazít egy kis álló órát, hogy állandó figyelemmel kísérhesse a percek mulását.

— Nagyon sajnálom, — mondja — de sietnem kell, csak rövid időt szentelhetek önnek!

Megnyugtatom, hogy lehetőleg rövid időt akarok elrabolni tőle s engedélyt kérem arra, hogy átérhessek a kérdéseimre. Néma fejbőlintással adja ehhez a beleegyezését.

— Milyen reményekkel néz a hágai konferencia

elő, reméli-e, hogy az ottani tanácskozások eredményesebbek lesznek, mint a genovaiak voltak? — így szól az első kérdésem amelyet hozzá intéztem.

— Ez attól függ, — felelte Csicserin — hogy *praktikus alapon tárgyalják-e* az ott fölmerülő kérdéseket? Genovában például semmiféle számszerű meghatározást nem kaptunk arról, hogy a velünk tárgyaló hatalmak az alattvalóknak járó kártérítések címén tőlünk mit követelnek? Holott ennek a reklamációnak föltétlen kelléke az, hogy nevekket, adatokkal, számokkal mondják meg nekünk azt, hogy különböző címen milyen igényeket támasztanak velünk szemben? Kompromisszumról, megegyésről csak akkor lehet szó, ha előbb alkalmat adtak a velünk szemben támasztott igények tanulmányozására. Genovában ezzel szemben azzal töltötték el az időt, hogy a *magántulajdon principiumáról beszéltek*. Az én véleményem szerint tehát a hágai konferenciától

csak akkor lehet eredményt várni, ha az eddigi tárgyalásokkal ellentétben a *praktikus eredményekre fektetik a súlyt*.

— És ha a hágai konferencia eredménnyel jár, ha Oroszország az európai hatalmakkal megegyezik s az orosz határok megnyílnak a világforgalom részére, rendelkezik-e Oroszország olyan értékekkel, amiket a külföldre szállíthat? — kérdeztem tőle.

— Természetesen! — felelte Csicserin s most szentvelen, egy kicsit orrából jövő hangja megéltékült. — Oroszország például mezőgazdasági koncepciókat ad német vagy olasz alattvalóknak. Ezek a külföldiek a rendelkezésükre bocsátott területen nagyon sok kivételt gabonát termelhetnek. Ott vannak azután a bányakoncepciók. Oroszország azonban kívül nagyon sok fával rendelkezik. Kivételt célra rendelkezésünkre áll még a mindenféle fatermekeken kívül bőr, prém, vászon, len, réz, sok mindenféle egyéb érc, ott van azután a mangán, a petróleum, a szén és a többi.

— És azoknak a külföldi kapitalistáknak, akik tőket, különböző értékeket fognak Oroszországba bevinni, milyen garanciával tudnak szolgálni az urak arra nézve, hogy a szovjet egy napon nem fogja ő tőlük is elkoboztatni a szerzeményüket és az Oroszországban befektetett vagyonukat?

— Erre vonatkozólag ott vannak a mi új törvényeink! Ezeket a törvényeket a központi végrehajtó bizottság letárgyalja és elfogadja. *Ugy magánjogi, mint büntetőjogi téren* ebben az irányban már megtörténtek a megfelelő rendelkezések.

A szovjet hajlandó arra, hogy a külföldiek számára a *magántulajdon* biztosítsa.

A nagy ipartelegeket például az állam kisajátította és nacionalizálta. Ez a koncepció azonban, amelyet ezeknek az ipartelegeknek a kisajátítására a szovjet ad, már *magántulajdon* lesz és megfelelő védelemben részesül. Teljes garanciát kindtől Oroszország a külföldön felleveendő kölcsönök biztosítására is. Erre föl-

aánlottuk a nagy állami raktárakat, az aranybányáink jövedelmét, az erdőinket, az állam különböző bevételeit, a raktárakban fekvő árukat stb. Mindezek teljes biztosítékot szolgáltatnak.

A kis órán a mutatós veszedelmes gyorsasággal slettek előre. Többször elfogtam Csicserin tekintetét, amint az idő mulását kémlelte. A hátralevő kérdéseket most már távirati stílusban kellett megfogalmazni. S a gyorsan feléje dobott kérdésekre Csicserin hasonló gyorsasággal és hasonló távirati stílusban válaszolt:

— Mi a véleménye arról, hogy mi okozta a magyarországi bolsevizmus bukását?

Csicserin egy kicsit összehúzta a szemöldökét, amikor válaszolt:

— Erről a kérdésről nem nyilatkozhatom.

— Mi igaz a *Lenin betegségéről* elterjedt hírekből?

— *Lenin csak látra*. Ennyi igaz belőle és nem több. Az utolsó időben álmatlanságban szenvedett. Ez nagyon kimerítette. Szervezete azonban egészséges, csak egy időre teljes nyugalomra van szüksége.

Itt megemlítettem azokat az újsághíreket, amelyek szerint Lenin pihe-nő ideje alatt ő, Csicserin, Krasszin, Rakovszky és Litvinov veszik át

Siófoki levél

Strand-élet

Siófok, Délelőtt tizenegy óra. A nap szerelmes hévvel csokolja a Balatont, az ég kékjébe beleszédül a tekintet és a tó tükre odabent sima, mozdulatlan. Milven szép volna, csak ilyen örült láрма ne lenne itt a parton és az emberhus ne tűntene ennyi göggel.

Furcsák az emberek. Azt mondják, elmennek pihenni, hogy fölfrissítsék az idegeiket, hogy csöndben legyenek, messze gondtól, bajtól, lármától és ime: legnagyobb élvezetük a strand, a társaság a parton, a toalet konvenciója és a tarka láрма, mely úgy hullámszik a homok fölött táncoló napfényben, mint a tó a szántódi rétnél, ha belekap a szél Szigliget felől.

Siófok... Hirtelenében nem tudnám megmondani, mi éget jobban: a homok-e, vagy a napugár és mi érdekesebb: a csoportosan delelő asszonyok dus szinpompája-e, vagy egy-egy magányos nimfa elomló alakja. És azon is el lehet tűnődni, hogy mi az igaztób: a trikók és selymek kaleidoszkópja-e, vagy a testzsin változatai a g-huron, mely majd halkán zümög, majd fortasimó zengi a vágó dalát a parton. A hirtelen szökék villámzó fehérségétől a Carmenek démoni kreoljág mennyi édes árnyalat és mennyi — szep! — Apolló tüzes csókja sok helyütt nyomot hagy, a napisten ajka nem olyan diszkrét, mint a balandó férfié, aki éhes szemmel rója a strandot tiztől tizenkettőig, amikor tout Siófok itt hullámszik a víz szélén.

Két asszony megy előttem karonfogva. Majdnem egyforma szökek és a trandiltoiletjük színe is harmonizál. Az egyiké fekete taft, elefántcsontszínű szgyéllyel, a másiké feketesárga kockás, sárga hajtókával. A rövid nadrág suhogó melódijája simulva ölelkezik két piros ajak nevető beszédével.

— Nézd azt a magányos fehér felhőt, Margit! — mondja a szökebbik. — Pest felől jön. Talán az uram sóhaját hozza...

A másik fölkapog. Jözüiben, de az írónia is kicseng belőle. — Ugyan, kérlek, ne fantáziálj. Ha a te uradnak sóhajai vannak, nem bízza a felhőkre, hanem elviszi egy fűszedehibomávoshoz.

A szöke duzzog egy kicsit, de a barátjánéig régtől kibékíti.

— Ne a felhőt nézd Marianne, ha-

Oroszországban az ügyek legfőbb vezetését.

— Ezek mind *merő újságkombinációk* — felelte Csicserin és a kezével legyintett hozzá. — Leninnek különben is van állandó helyettese és ez Zurupa, az élelmezési ügyek népbiztosa.

A nevet nem jól értettem. Kérésre Csicserin megismételte, azután hozzátette:

— Zurupa nevét Európában nem igen ismerik, Oroszországban azonban nagyon jól ismert és tekintélyes ember.

— Mi az oka annak, hogy az utolsó időben olyan kevés szó esik Trockijról?

— Trockij nagyon el van foglalva, mint a hadügyek népbiztosa. Meglehető teendője mellett nem vállalkozhatik másféle feladatokra. Azonban a legkisebb ellentét sincs közte s Oroszország többi vezető embere között. Az erről megjelent újsághírek is csak üres kombinációk.

— Az európai közvélemény Trockijról azt hiszi, hogy ő képviseli Oroszországban a szélsőbal álláspontot.

— Ismétlem: *ez mind csak újságkombináció!* — felelte Csicserin.

Elbucsztam tőle. A legközelebbi sarokig jutottam, amikor autója elrobogott mellettem. Báró Malzahoroz ment ebédelni.

nem Olgát abban a lehetetlen strandruhában, Fehér kék pettyekkel és piros öv! Hallott valaki ilyet? Mint egy úszómester!

Megnézem Olgát. Feszeni való szépség és a világos strandruha pompás áll barna alakján. Két oldalt ugyan egy kicsit nagyon is mélyen van kivágyva, de a legujabb illemtanok szerint ezen már nem szabad fennakadni. Hanem kétoldalt két monoklis triton teszi a szépet a szép asszonynak és ez már kellő alap a megbotránkozásra két strandtündér részéről, akik mellé egy lovag sem kerül.

Siófok... Nézem a strand divatját és Linné módszerével megkülönböztetem a trikósok és a ruhások főcsoportját. Akinek telik az erszélyéből, az hű marad a selymetrikóhoz, mely kétségkívül a legkellemesebb a vízben. A legszebb és a legtöbb is a fekete, mely pompásan emeli a fehér női test báját, de van elég piros is, kivált élénkebb, világosabb árnyalatokban.

Az ugynevezett „fűrdőruha”, vagy ahogy a rátorlósabbak mondják: strand-toilette a legtöbbször szintén selymetrikóból készül, de rövid, kecses szoknyácskájával jogcímet szerzett a nevére. Van belőle fekete, fehér, vörös, zöld, sárga; van szürke és lilacsis és itt nyílik persze a mindenütt jelenlévő rezedazöld is fehér, vagy fekete szgyéllyel, ahogy a hölgy kora magával hozza. Fialat lányok feketével, az érettebb szépségek természetesen — fehérrel.

A nadrág — mondtam már? — egészen rövid s hogy ne kelljen pirulnia a szoknyácska előtt, az ildomosan egy centiméterrel sem hosszabb nálánál. Ezek a „fűrdőruhák” persze csak a legtrikóbb esetben érintkeznek a vízzel s éppen ezért csaknem mindig csinos selyemőv díszíti őket.

A strandkalapok? Fehér batiztóból valók, vagy a legkülönfélébb színű viaszos-vászonból. Koránsem azért, mintha ebben talán fürdenének, hanem mert „fess” és ez a fő.

A toilette kiegészítésül a cap és a köpeny szolgál. Vébéli divathölgynek súlyos gondot okoz eldönteni: melyiket szeresse a kettő közül s ettől csak ama merészebb strand-tündéreknek nem fáj a feje, akik a problémát úgy oldották meg, hogy partiruhává avaták a pyjamat. Mert ahhoz mégis csak merészség kell, hogy valaki állig begombolkozza, hosszú pantallóban sétáljon a siófoki strandon... A frotté százele árnyalata, a selyem minden elképzelhető tónusa nevet ennek az

érdekes divatnak a hódolón és fantasztikus csik-variációkkal csabítják a szinek kedvelőit. A pyjama viseletét teret nyújt egyéni izlésnek, asszonyi személynek. A pyjama beszél a férfin is, az asszonny pedig mindent elárul. Az asszony és a pyjama viszonyát legtráppansabban egy almadíj vendég-menyecske jellemezte e szavakkal:

— Mutasd meg a pyjamat és megmondom, ki vagy.

E kijelentés nyomán élénk vita támadt a körül: egyáltalában helyénvaló-e a pyjama a strandon. A csipos nyelvű szép asszony itt is eltalálta az igazságot. Ezt mondta:

— Minden attól függ, ki és hogyan viseli. Az embernek ismernie kell saját énjének határait. Sudár, magas termetlen pompásan fest és hódítóan elegáns a pyjama, de a kis nőknél már nem jól áll és van a női testnek bizonyos ténfoga, amelyen túl általában derültséget kelt.

Néhány „főrfoggatall” magam is találok azt a parton, de egyik sem volt pyjamában és így nincs módomban beszámolni a hatásról, amit „keltettek” volna.

Tihany felől könnyű szél fodorozza a tó vizét. A móló előtt két sirály halászik, szűzéhez szárnyuk szinte vakit a napfényben. Szép itt a strandon, csak ilyen örült láрма ne lenne! Alkonyatkor kell ide kijönni, amikor ibolyaszínű a Balaton és megvárni a csillagos estét, a holdas éjszakát. Akkor ezüstidő világít át Füredig és csend van, csak a szerelem szava sültog a fák alatt.

ELTÉREK

— **Nősül a yorki herceg.** Sándor király násznagya, az angol király másodszületett fia, a yorki herceg, meg nősül. Menyasszonya a cambridgei herceg husz éves leánya, Mary.

— **A sófiai SHS követ Beogradban.** Beogradból jelentik: *Rakity* Miladin sófiai SHS követ kebben Beogradba érkezett, ahol Hincszacs külügyminiszterrel folytatott hosszabb megbeszélést. A követ tájékoztatni fogja a bolgár helyzetről azokat a delegátusokat is, akik a napokban Londonba utaznak a Népszövetség ülésére. Ezen az ülésen *Bulgária és Magyarország* panaszát fogják tárgyalni, melyet a *nemzeti kisebbségek ügyében* előterjesztettek.

— **Uj községnevek.** A belügyminiszterium pótlólag még a következő új községi névváltoztatásokat rendelte el: Nagykirályfalva Karlsdorf, Fehértelep Susara, Vasakapu Rimszki Sancsevi, Adorján Napolján, Horgosi Királyhalom Kraljev Breg, Zenta-Felsőhegy Senta-Gorunyi Breg, Szepse Kotlina.

— **A szkupstina új palotája.** Beogradból jelentik: Az új szkupstina építésére július havára a minisztertanács 900.000 dinárt utalt ki. Ez a hatalmas palota a Batal-Dzsamija nevé téren már 17 esztendeje épül és most már befejezéshez közeledik.

— **Az első nő ügyvéd Horvátországban.** Osijekről jelentik, hogy *Winter Mirat*, Winter Vilmos dr. osijeki ügyvéd leányát a zagrebai egyetemen doktor jurisszá pro-moveálták. Winter Mira lesz a legelső nő ügyvéd egész Horvátországban.

— **Elismerik Sándor volt görög király morganatikus feleségét.** A tényleg jelentik: Gunaris igazságügyminiszter törvényjavaslatot tesz jessz be a kamarához, mely szerint Görögország utólag teljesjogi házasságnak ismeri el Sándor volt görög királynak Manosz asszonyval kötött házasságát. Az elhunyt király morganatikus házasságából származó leányát is törvényesnek ismerik el azzal a megszorítással, hogy a hercegnői címre és jogokra nem tarthat igényt. Az elismeréshez Konstantin király is hozzájárult.

— **Bosznia képviselője az államtanácsban.** Beogradból jelentik: Az államtanácsba a muzulmánok Bosznia képviselőjéül *Destedarovics* béget jelölték. Kormánykörökben nem szívesen látják ezt a jelölést miután *Destedarovics* az osztrák-magyar uralom alatt nem tanúsított loyális magatartást a szerbekkel szemben. Ezért a kormány inkább látná az államtanácsban *Hadzsis* Oszmant, a belügyminiszterium boszniai osztályának főnökét.

— **Michaelis volt kancellár a jövőtől.** Párisból jelentik: Michaelis dr., a német birodalom volt kancellárja most tért vissza japáni utjáról és a Newyork Herald egyik munkatársának nyilatkozott a német jövőtől kérdéséről. Hangzottatta többek között, hogy ha a franciáknak továbbra is az lesz a törekvésük, hogy a németeket teljesen sarokba szorítsák, akkor egy újabb lázadás a Ruhrvidéken szinte kikerülhetetlennek mutatkozik. A külföldi kölesőnről dr. Michaelisnek az a véleménye, hogy az csak fölületes segítség volna Németország részére mindaddig, míg a békeszerződéseket gyökeres revízió alá nem veszik.

— **Sztrájk egy beogradi gyárban.** Beogradból jelentik, hogy kedden a Vajfert-féle sörgyárban a munkások sztrájkba léptek, mivel az igazgatóság nem volt hajlandó bérköveteléseiket teljesíteni. A tárgyalások azonban a meg egyezséhez közelednek és valószínűleg egy-két napon belül új-ból felveszik a munkát.

— **Párhelyházat építenek a beogradi szabadkőművesek.** Szerbiában már évtizedek óta erős és tekintélyes szabadkőműves mozgalom van, de mindaddig nem volt meg az anyagi erejük ahhoz, hogy úléseik megtartására és jótékony intézményeik elhelyezésére szükségüket épsítsenek. Mint Beogradból jelentik, most dr. Kujundzsis V. egy belvárosi telket ajándékozott a beogradi párhelynek, amelyen tegnap délelőtt megtörtént az új palota alapkövetétele.

— **Zanella Novisadon.** Novisadról jelentik: Zanella kedden este Novisadra érkezett és két napig fog ott tartózkodni.

— **A franciák Balkán-politikája.** Párisból jelentik, hogy a külügyminiszterium Sárgakönyvet tesz közzé, a világháborút megelőző három év alatt folytatott francia Balkánpolitikáról. A könyv szerint a francia politika azon volt, hogy a Balkán-államok versengését enyhítse és őket egymással kiengesztelje és Angolországgal és Oroszországgal való benső kontaktust fenntartsa. Amíg a német háborús intrikák a Balkánon egyre fokozódtak és mindinkább nyilvánvalóbbá lettek, Franciaország fáradozásai az európai béke fenntartására irányultak.

— **Londonban fogják elintézni a jugoszláv-bolgár ellentéteket.** Beogradból jelentik: Szerdán utaznak át Beogradon a bolgár delegációnak azok a tagjai, akik Londonba mennek, hogy ott a jugoszláv-bolgár ellentétekről folyó konferencián Bulgáriát képviseljék. A delegációnak *Todorov Koszta* londoni bolgár követ az elnöke.

— **Felemlik az Ausztriába szülő táviratok díját.** Beogradból jelentik, hogy a postaiügyi miniszterium az Ausztriába szülő táviratok díjának július 15-től való felemelését elrendelte. Az új díjazást még nem hozták nyilvánosságra.

— **Esküvők.** Schmidt Vilma és Szógi József folyó hó 15-én, szombaton délután fél 6 órakor esküznek örök hűséget egymásnak a subotici Szent Ferencrendiek templomában. (Minden külön értesítés helyett.) — *Laczkovics Sándor* e hó 15-én déli 12 órakor vezeti oltárhoz a Szent Teréz templomban *Szalay Ilonka* urleányt.

— **Megszűnt a postafogalom Oroszországgal.** A subotici posta főnökség a postaiügyi miniszteriumtól értesítést kapott, hogy a Jugoszlávia és Oroszország közötti a postafogalmat megszüntették. Ezért a Szovjet Oroszországba szülő küldemények felvételét megszüntették. Az intézkedés oka ismeretlen.

— **Téli kikötőt építenek Novisadon.** Novisadról jelentik: Legközelebb már megkezdik a téli kikötő építését Novisadon. Ez a téli kikötő lesz egyben bázisa a dunai flottillának is. A szélesen kiépített téli kikötőre azért is szükség van, hogy a közlekedés torlódását szanalják. Az építési munkálatokra már több pályázat érkezett be.

— **A nacionalista német diákok bojkottot rendeznek a prágai egyetem rektora ellen.** Prágából jelentik: Prágában a nacionalista érzelmű német diákok a prágai egyetem rektorját, dr. *Steinherz Sámuel*t bojkott alá helyezték. Dr. *Steinherz*, az ismert történeltes ma több lap tudósítója előtt nyilatkozott, de a nacionalista egyetemi hallgatók a választ nem vették tudomásul és továbbra sem hajlandók felvenni vele az érintkezést.

— **Román minisztertanács a meggyilkolt kommunisták ügyében.** Bukarestből jelentik: A kormány a legutóbbi minisztertanácson foglalkozott a besszarábiai kommunisták ismert ügyével, akiket az amnesztia alapján történt szabadbocsátásuk után a katonák meggyilkoltak. A minisztertanács elhatározta, hogy bizottságot küld ki az ügy helyszíni megvizsgálására. A belügyminiszternek a sajtó számára kiadott közlése szerint a minisztertanács tényként megállapította, hogy három foglyot megölték, kettőt pedig áttettek a Dnyeszteren.

— **A nemzetiségek részére kormánybiztos neveztek ki Magyarországon.** Budapestről jelentik: A miniszterelnök a minisztertanács felhatalmazása alapján dr. *Steuer György* nemzeti kisebbségi miniszteriumi államtitkár a magyarországi németajkuak ügyének intézésére kormánybiztosává nevezte ki.

— **Az olasz jegybank leszállította a kamatlábát.** Rómából jelentik: A pénzügyminiszter a két jegybank kamatlábát, amely két év óta hat százalékos volt, öt és fél százalékra szállította le.

— **Világjáró újságírók.** Beogradból jelentik: Beograd egyik terén kedden egy repülőgép szállt le, amelynek utasa az érdeklődők kérdésére elmondta, hogy olasz újságírók és a kormánykámogatásával világkörüli utat tesznek. Néhány órai pihető után Beogradból folytatták útjukat Zemun és a Száva irányába érve, a gép gyors lendülettel siklott újra lefelé. A beogradi parton állók kíváncsian nézték a furcsa leszállást, amelynek okát nem tudták megérteni. Földetérve a gép, hat férfi és két nő szállt ki belőle. A következő pillanatban csendörök vették körül a társaságot. A fogász elomlata nem tartott sokáig, irajuk elomlata után a csendörök kijelentették, hogy folytathatják útjukat. A világjáró újságírók elmondták, hogy Zagreből jöttek Beogradba és további utárványuk Szófia, Adrianopol, Kostantínopol, Konstanza, Bukarest, Odesza, Lemberg, Varsó, Posen, Dresden, Prága, Bécs, Velence, Róma lesz.

— **Elkobozott iskolai értesítő.** Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi ügyesség elkoboztatta az ottani román lyceum év végi értesítő-könyvecskéjét azon a címen, hogy az értesítőt nem cenzuráltatták. Kiderült azonban, hogy az elkobozásra valójában az adott okot, hogy az intézetben egyik tábláról leányt elbukattak. A kolozsvári kulturresort államtitkárnak az ügy vizsgálata után az elkobozó rendeletet visszavonták, a bíróság tagjai pedig bocsánatot kértek az iskola igazgatóságától. Az esetet a Székelyföld című lap megírta, mire stilszerűen ezt is elkobozták.

— **Küzdelem a trachoma ellen.** Beogradból jelentik: A közegészségügyi miniszterium a csacsaki gyermekmenhelyen járványserűen fellépett trachoma leküzdésére dr. *Matkovic* kórházi orvost küldötte le.

— **Nyári munkarend a miniszteriumokban.** Beogradból jelentik: Holnapról kezdve az összes miniszteriumokban nyári egység munkaidő lép életbe, mely reggel 7-től déli 1 óráig tart.

— **Egy aggyastán öngyilkossága.** Osijekről jelentik: Kedden délelőtt vértocsában találták a járókelők az alsóvárosi temetőben *Münz Jakab* 88 éves asztalossegédét. A szerencsétlen öreg, akinek senkije sincsen és már dolgozni sem tudott, attól való félelmében, hogy éhenhal, főlvágta a karján az ereit és mire orvosi segély érkezett, meghalt.

— **Meghíusult merénylet Hamburgban.** Berlinből jelentik: *Warburg* haburgi bankár, akinek neve szintén szerepel azon a listán, akiket a német nemzetiek titkos szervezete halálra ítél, nagy veszedelmben forgott. Már kijelölték a szervezeten azt a tagját, akinek feladata lett volna, hogy a bankárt megölje, de a terv meghíusult. A merénylőnek azonban sikerült elmenekülnie.

— **Zivatar és hősiyletés.** (A Meteorológiai Intézet jelentése.) A nagy légnymomás északnyugat felől tetemesen megerősödött s Európa nagy részét borítja. A minimum északkeleti irányban toldott el. Az Alpok táján süllyedt a barométer. Az idő nyugaton, északnyugaton tulnyomóan boros, helyenként esős és aránylag hűvös; keleten derült, száraz és igen meleg. Időprognózis: Egyelőre még meleg idő, helyi zivatarokkal, utóbb átmenetileg hűsüllyedés.

— **Novisadi rendőri hírek.** Novisadról jelentik: A novisadi rendőrség körzészere Rumán letartóztatták *Rozmaring* Julisa novisadi leányt, aki a vele vad-házasságban élő férfitől ezer dinárt és több ékszert ellopott. — A novisadi vasúti rendőrség letartóztatta *Sándor Imre* többször bűntettőt zsebtolvajt, aki egyutas zsebéből ennek ezer dinárt tartalmazó pénztárcáját ellopja. Mindkét tolvajt átadták a novisadi ügyészségnek.

— **Vrangel Budapestet tárgyal Denikinnel?** A *Matine* legutolsó számában olvassuk: A beogradi sajtó jelenti, hogy Vrangel tábornok, aki jelenleg Budapestben tartózkodik, számos orosz személyiséggel tárgyal, közöttük Denikin tábornokkal is. A beogradi orosz politikai körökben elterjedt hírek szerint Vrangel budapesti tárgyalása kapcsolatban van egy új bolsevistaellenes szervezkedéssel, amelyet az emigráns oroszok indítottak meg s amelynek Miklós nagyherceg áll az élén.

— **Újabb merénylet Németországban.** *Marienburg*ból jelentik: Dr. *Reiss*nak, a *Marienburger Zeitung* szerkesztőjének felesége, tegnap éjjel lakása előtt az utcán nagy zajt hallott. Az ablakhoz ment és hirtelen halálos lövés érte. A lövés nyilván férjének volt száma. Dr. *Reiss* az utóbbi időben számos fenyegető levelet kapott, amelyben felszólították, hogy nyolc napon belül hagyja el *Marienburg*ot.

— **Hulla a Kralj Petra-csatornában.** Novisadról jelentik, hogy ott a Kralj Petra-csatornában szerdán reggel, a csatorna hidjától 200 méternyire, egy 65-70 évesnek látszó férfi hulláját találták. A holttest személyazonosságát még nem sikerült megállapítani. A rendőrségen jelentkezett egy pásztor, aki reggel 4 órakor látott egy öreg embert a csatorna partján ülni. A holttesten szürke zsáknadrág, fekete mellény és fekete köntös gyapotcipő volt, ami megfelel a pásztor által látott ember ruházatának. Azt hiszik, hogy az öreg ember megfusszott és beleesett a vízbe, ahol megfulladt. A rendőrség a bűntények semmi nyomát nem tudta megállapítani. A holttestet a novisadi kórház halottasházába szállították.

(*) **Elvesztett egy erszény,** melyben *Lang Lajos* névre szóló iratok és arcpépes igazolvány volt. A becsületlen megtaláló kéri, hogy illő jutalom ellenében adja át a kenyérgyárban.

(*) **Leánynevelő intézet és internátus.** Szlav és idegen nyelvi kurzusok, művészet-történelem, műipari oktatás stb. Nyilvános jogsűbb leányiskola. Dr. *Broh Adalé* és nővére *Zagreb*, *Gundulićeva-utca 68/1*, Szűnői címe: *Bohinj Sv. Janez*, Szlovénia, Bélyeg ellenében prospektusok.

(*) **Cunard Line.** Azokot az utasokat, akik ez évi július 13-án *Zagreb*ből Amerikába utaznak, *Zagreb*ből *Newyorkba*, valamint a *Newyork*—*Chicago* vonalon fekvő helyekre elküldési *Krmpolje* úr *chigaiói* irodánkból. 4519

(x) **I. M. Ovdia beogradi ügyvéd,** telefon 1548., *Kralja Milana 9* (az udvarban). Interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Levelez szerbiail, magyarul. 3748

(*) **Minden Lady** a Fehér francia és angol nő divatszalonban *Novisad*, *Kisacsai-utca 20* alatt készült ruháit dicséri. 3937

(*) **Dr. Vécsei Jenő** orvosi rendelője némi betegekre részére. Rendel délelőtt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: *Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet*, *Vojnich Piroksa-féle ház*.

(*) **Értesítjük** h. helybeli és vidéki üzleteinket, hogy f. hó 10-től a nyári hónapok alatt vállalatunknál a hivatalos órák d. e. 8—12-g, d. u. 2—5-ig tartanak. — Kérjük t. üzleteinket, hogy üzleti ügyeiket velünk ezen idő alatt elintézzin sziveskedjenek. 4720

TÖZSDE

— **Zürich.** Július 12. *Zárlat.* Berlin 103.50, *Newyork* 522, *Milano* 2320, *Prága* 1250, *Budapest* 03650, *Zagreb* 156.50, *Varsó* 009, *Bécs* 00.225, *Bélgézet* 00.250. — **Budapest.** Július 12. *Zárlat.* *Dollár* 1330, *Márka* 2802, *Lei* 760, *Osztrák* 550, *Dinár* 1530. *Deviza:* *Bukarest* 765, *Prága* 3310, *Zagreb* 380.

NYILTTÉR.

Felkérek mindenkit, hogy elmebeteg férjemenek, Szanrád Lukács kishomoki vendéglősnek, senki ne hitelezzen, mert adósságaiért felelősséget nem vállalok.

Martonos, 1922. július 12.

Szanrád Lukácsné.

Csőplőgépekhez mentőszekrényeket

felszerel legjutányosabb árban

Heiszler győgytár Senta.

Önkéntes árverés.

Vasárnap, folyó hó 16-án délelőtt 9 óra-
kor a Stipe Grgič-utca 30. szám alatti Pöhl
féle házat azonnal beköltözhető lakással

Önkéntes árverésen
eladom.

A feltételek irodámban megtudhatók.

Dr. Havas Emil ügyvéd.

UJ, KOMPLETTE

SÖRFEJTŐGÉP

legelőtartánnyal eladó.

BAUER GYULA NOVISAD

Ugyanott egy Steierkocsi eladó.

Hirdetmény.

A suboticei izr. hitközség előjárásága néhai dr. Singer Bernát és Kuttina Mór főrabbi urak síremlékének felépítésére nyilvános versenytárgyalást hirdet. A teljesítendő munkákat kömves és kőfaragó illetve szobrászmunkából áll. A munka egy vállalkozónál átaniyoszegeben adatik ki.

A síremlék terve, költségvetése és vállalati feltételei Váll Gyula építész suboticei irodájában nyújthatók be, még pedig d. e. 10 óráig s ugyanezen d. e. 10 óráig foglagnak az ajánlatok ugyanott felbontatni.

Subotica, 1922. július hó 5-én.

Dr. Klein Adolf s. k.
hitközség: elnök.

4783

PÖSTYÉN
(PIŠTANY, CSEHSZLOVÁKIA)

CSUZ, KÖSZVÉNY, ISCHIAS első
gyógyhelye. THERMIA legideálisabb
szálló, a fürdővel egybeépítve. Kitűnő gyorsvonatösszeköttetés, S. H. S.
állambelieknek jelentékeny valutakedvezmény. — Felvilágosítások: S. Moj-
silovits Beograd, rue 3. Dečanska.
Eredeti póstyéni „Pi.Qa.” gyógyiszap
ismét kapható házi kezelésre. Rendkívül olcsó, mert egész ku ára (20—30
kezelés) feltétlenül elegendő. 3151

**Amerikai
Autóbenzin
Motorbenzin
Nyersolaj
Gépolajok**
állandó raktára
**Standard
Oil Co of
Newyork**
subotical
100gynökségénél
Klein Géza

Sürgönyclm
Lakkleinöl.

Telefon 55. sz.

**GUMMI
BÉLYEGZŐT**

cirill, horvát vagy bármely más nyelvtől leg-
szébbkivitelben és leg-
gyorsabban gyári áron

KÉSZIT

DEUTSCH I.

optikum Subotica, Reg.
Aleksandra-utca 22. sz.
Telefon 316. szám. 695

Járványos betegségek
elkerülésére igyek

Rohitschi savanyvizet

„Rogaška Kiselica“

9/10 literes palack 15 K.

7/10 „ „ 18 K.

Kapható nagyban és
kicsinyben

URBANEK ANTAL

FÖLERAKATÁBAN

Aleksander utca Prokesch-ház

Kalisalpeter

kristályos, finomított
ab jugoszláv hajóál-
lomás kilogr.-ként
50 koronáért kapható

FRIEDMANN IGNÁC
SUBOTICA

Poštanska ulica.

TRANSPORT D. D. SUBOTICA

átköltözött

Manojlovićeva ul. 1. szám alá

az Aleksandrova ulicai nagytraf k mellé.

Építésszek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telen.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készitünk meg-
rendelések után, rajzok szerint, épület portál, üzletberendezé-
seket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. —
Árajánlatokat leggyorsabban eszközitünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIĆ ULICA

Intelligens fiatal nős
gyermektelen főmol-
nár, hérbé venne egy
jóforgalmu vámmal-
mot, esetleg egy jó-
forgalmu 1-től 3^{1/2}-4
vagonos malomba fő-
molnári állást is el-
foglalna.

Ajánlatokat igények meg-
elölésével — a kiadóba
kérem. 4578

Kitünő állapotban levő

boroshordók

eladók

50-300 literig.

Szendrei Lajosnál

Mol.

Eladó

Bácskában
egy 16.000 lakosú városban
egy szépen berendezett

órás és ókszerüzlet

ruval, szerszámmal és
berendezéssel, melyek kö-
zött van egy kétméter
hosszu pultkassa. Cim a
liadóban.

Hirdessen a Bácsmegyei Naplóban

Utlevel vizumokat

külföldi konzulátusoknál napi küldöncjárattal a legrövidebb idő alatt meg-
szerez, podgyászbiztosításokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál

Vojvodina főügynökség: Novi-
sádon Rajčić és Lederer, Wag-
ner palota.

Ügynökségek: Subotica Szma-
tana Lajos, Pašičeva u. 2. Tel. 131
és 75 szám.

Sombor: Gerner János, Kralja
Alexandra ulica 5.

Žombolja: Transport D. D. Tel. 55.

Vel-Kikinda: Hirschenhauser I.
Tel. 48. 4014

Vel. Beckerek: Ipar- és kereskedelmi bank. Tel. 210. Pančevo:
Georg Viličković. Srpska ulica 7. Senta: Engel Arnold. Tel. 26.
St. Bežej: Gombos Henrik. Vršac: Ernst Fuchs. Pašičeva trg 4.

J. HANAU
cég utazói osztálya Beograd
Čika Ljubina ulica 7.
Telefon 12—82.

Kérjen árajánlatot!

ALFA-SEPARATOR

Szeles Lajosnál Somborban

az ALFA-SEPARATOR vojvodina képviselőjénél.

4839

Sajtókiadásához eredeti dán
OLTÓPÓRI

Tejfölözögépek, tejeskannák,
takarmányfüllesztők, pálinka-
égetők és egyéb tejgazdasági
gépek megrendelhetők -

Kávé! Kávé!
Modern villamosüzemű kávépörkölő és őrőgyári!
 Tisztelettel értesítem a kávésokat, szállodásokat és az összes fogyasztókat az S. H. S. államban, hogy **Beograd** városától
a Tamis-gyárat bérbevettem.
 Speciális szakemberek! A legmodernebb gépek kávéőrlés és pörkölés céljából.
 Kifünő minőség! Szolid árak!
 Eddigi működésem biztosíték, hogy a n. é. közönség bizalmával megajándékozom.
Kávéárusítás:
 új helyiségben **Vasina-utca 13. Beograd**
 (kód Zlatnog Angjelo), Telefon 505. szám.
 Az ország belterületére rendelőknek 5 kilogrammos postacsomagokat küldünk utánvételrel.
 Raktáron tartunk összes gyarmatárakat (örölt, bors, fahéj) stb. nagyban és kicsinyben.
 Tisztelettel!
Mladen M. Popović.

Bélaerkvai hegyibor és pálinka nagyban eladása
FOKTER GYÖRGY SUBOTICA
ZRINJSKI TRG 2.
 Több vagon bor beérkezett, melyekből Vöröset, Bílavét, Sillert, fehérort, Ezerjót 4 dinárért (16 korona) eladok, azonkívül négyéves Rizling, Traminer, Zirlandi stb., pálinkát pedig 40-50% saját földemből eladok a legolcsóbb napi árak mellett a t. szállodások és vendéglős uraknak.
 Veszék használt teljesen felszerelt borszivattyút, pálinkakazánf és hordókat 50-800 literig.

Kölcsönponyvák, zsák, ponyva, zsineg és kötélárúk kárpitos felszerelési cikkek
 jutányosan beszerezhetők
Rein Izsó Sombor,
 Weidinger-palota. Telefon szám 133.
 Kérjen árjegyzéket.

SAVA D. D.
ZA UVOZ I IZVOZ ZAGREB.
 Sürgönycim: „SAVA” — Telefon: 2429, 77 és 10 szám.
 Filókülfeltek: Požega, Sarajevo, Sombor, Subotica, Varaždin, Triest, Wien.
 Kirendelések: Bjelovar, Kula, Novisad, Vršac.
 Vesz és elad mindennemű gabonát, lisztet, hüvelyes veteményeket és gyarmatárut nagyban.
A Vrbovskoi Gyufagyár és a Narodna Malom- és Agráripári r.-i.-hoz tartozó malmok vezérképviseletje egész SHS. állam területére.

ELADÓ
vas- és fűszerkereskedés
 házzal együtt, igen jó bevezetett üzlet, nagy forgalommal, fővonal mentén egy bácskai nagyközségben. Szükséges tőke kb. 300.000 dinár. — Cim a kiadóhivatalban. 4731

Amerikai konyha az United States Lines hajóin.
 Az amerikai kormány hajóinak vezetősége különös figyelmet fordít a hajó konyhájára olyannyira, hogy ily kifünő konyha csak a világ első szállóiban található.
 Nagy, jól szellőztethető egyes szobák és lakosztályok és pihenőhelyek még az előnyei ezeknek a gőzösköknek a kifünő kiszolgáláson kívül.
 Kérjen az atlanti címtől vitorlajegyzéket és hajómenetrendet. A/72
UNITED STATES LINES
 BERLIN W 8 Unt. d. Linden 1.
 ZAGREB Viator Konačičte Mihaonovičeva-utlica továbbá minden nagyobb utazási irodától.
 Vezérképviselet: Norddeutscher Lloyd Bremen

PRÉSTELEP
 Jugoszlávia egyik legnagyobb borteremő vidékén, a szüreti cefrevásár közvetlen közelében, napi 15 vagon must feltesitménye), modern felszereléssel, több ezer hektóliter raktár és transporthordóval, haláleset miatt, kedvező feltételek mellett **ELADÓ.**
 Esetleg társulás nincs kizárva. Közvetítők díjazva.
 Komoly érdeklődők irjanak „Elsőrangú biztos existentia” alatt a kiadóba. 4488

ÁTHUZÁS
Esernyő- és napernyő raktár
Gewürtz Adolf Sombor
 Apatini-utlica 11. szám.
KÉSZÍTÉS

FERRUM R. T. SUBOTICA
 vasuti kocsi- és mozdonyjavító műhely
 Mezőgazdasági gépgyár. Vas- és fémöntőde.
Külön osztály harangöntésre.
 Sürgönycim Ferrum Subotica. Telefon 581. szám.
Eivállal
 mindenfajta gépek javítását és rajz utáni készítését
Gyárt
 mindenfajta szijkorongokat, csapágyakat, csapágy-állványokat, megőgazdasági gépeket, hiteles tizedes mérlegműsolyokat.
Készít
 transzmissziókat és gyárberendezések felszereléséhez szükséges mindenfajta alkatrészeket.
EIÖÉIII
 mindenfajta szürkevas öntést megadott modell vagy rajzok után. Minden összetételi fémöntvényt bármily méretű és hangu
templomharangot
 a megadott felirásokkal és a kívánt ornamentikával. Elvállalja a harangszerkezetek elkészítését és a harangoknak a toronyban való elhelyezését.
Vesz
 a legmagasabb napiárakon szürkevas ócska öntvény, vöröszerez, bronzot, sárgaréz, ócska csapágyfém, antimont és ölmot. 3335

Első Ostjeki Ortopédiai Sebészeti Műhely
OSIJEK, Beogradska (Teretna) ulica 26.
Telefon 590.
LOLIĆ i DRUG
 Készítenek műlábakat, műkezeket és mindennemű ortopédiai segédcsikkeket. A munkát 2-3 nap alatt elvégezzük. Ár 3000-4500 korona.
 Javításokat és mindennemű szakmabeli munkát vállalunk.

Szeged határában
 a várostól 6 kilométer, eladó Palavici-féle
18 kat. hold fekete szántóföld holdankint 8000 dinárért.
 Magyar pénzben is fizelhető.
 Bővebbet Heiszler gyógytár Senta.

MÉRLEGGYÁR
Sebestyén és Szenes
 Subotica, Senčanski-put 23. Telefon 72.
Gyárt:
 tizedes, körtésmérlegeket és fahosszmérteket.
 Megrendelésre készít mindenféle rendszerű tizedes, százados és szekérhűmérlegeket.
Vállal:
 mérlegjavításokat. Beépített mérleg javítását helyszínen eszközöl.
Azonnali szállításra ajánl:
 500 és 750 kg-os fenyő és tölgyfa tizedesmérlegeket erős kivitelben. 4413

1 waggonos félmagas örlésű vámmalomhoz mely kereskedelmi örlést is végez üzemeztetésre alkalmas
molnár
 kerestetik azonnali belépésre. — Cim a kiadóhivatalban. 4838

ELADÓ
 3 gőzkazán (68, 48 és 22 m² tüzfelülettel, egy darab 18 lóerős stabil gőzgép, egy komplett 10.000 kalóriás jeggyári berendezés), még üzemben megtekinthető
Gerber Nándor és Fia
 sörgyárában Stari-Bečej. 4474

FASZENET
 csomagolva és szabadon, elsőrendű fehér darabos meszet, beocsini portlandcementet nagyban és kicsinyben ajánl
Révai Adolf Subotican,
 Csirkepac (kisköz). Telefon 551. szám. 3307

Wiesel Zsigmond Subotica
 Sokolska ulica (Fogel ház).
 gabona- és terménykereskedő
Ajánl:
mindennemű őrleményt, tengerit
 a legolcsóbb napi áron.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Tanoncok

fizetéssel felvétetnek Heuduschka és Hermann cégnél.

A Jerusalemi Sonnenfeld főbbi ur veje Friedmann Mendel Etrogtermelő prima Esszenciát...

LEVELEZÉS

B. Ilonka levelei vannak Sentán „Bizalom” jellegű Kérek választ.

FOGLALKOZÁS

Hivatalnoknő ki a szeri nyelvet bírja, gépirásban, k nyelvében járasságga bir, azonnali belepésre kerestetik. Cim a kiadóban.

Almolnár, molnársegéd azonnali belepésre kerestetik egy 2 1/2 vagonos export malomban, Ajánlatok a kiadóhivatal továbbít.

Keresek sentai vámmal-mozhoz mintáért aki a szerrel sz elváltja. — Cim SchwarzFutóp Sentá, 4803

Fiatál borkereskedő segéd felvétetik Streissinger Izidor borkereskedőnél Subotica.

Ápróhirdetések

Telefon nem adott hirdetés Egekben felvilágosított. Ápróhirdetés egy sz 2 K. vastanbátás és classz kétszeresen számú. Legkisebb ápróhirdetés ára 20 K.

Jómegejelenésű szobamas urasaghoz kerestetik Ajánlatokat Jómegejelenésű jel gére a kiadóhivatal továbbít. 4709

Kiszólgáló és felnőtli külső munkára kerestetik. Belépés azonnali. Drag. I. Jovanović Subotica Cara Dusana br. 8. 4715

Rövidáru nagykereskedés részére kerestetik me, bizaló segéd, helyi úgnyók, áfufő fiu és nemettil, magyarul tudó írodakiszaszon Cim a kiadóban. 4815

Perfekt szerb-horvát levelező és gépirónó német nyelvtudással megfelelő listás keres. Ajánlatok t a kiadóhivatal továbbít. 4814

Gazdasszonyoknak ajánlkozók idősébb magános urhoz esetleg plebániára szold árvalány. Szives megkeresést kér. Cim a kiadóhivatalban. 4795

Kondenzációs gépész, cséplőt vállalt cséplésre, esetleg nagyobb malomoknál, gyárakban, ugymint tegla, gipsz, szesz és fűrésztelepeken, többévi gyakorlattal bir. Losonc Lukács gépész Mol, Gránit-utca 36. 4799

Pénztárnoknő ki iróati teendőkben is jártas kerestetik. Irásbeli ajánlatokat eddigi működés és fizetési igény megjelölésével Rotmanser és Rosenfeld borkereskedésbe kerünk. Ugyanott egy fiu tanulókat fe veteik. 48 5

Szakképzett gépész állást keres, gazdaságban, malomban, vagy csépléshez. Járás esztérgályozásban, réöntésben, valamint munkorkezelésben. Cim a kiadóban. 4708

VÉTEL-ELADÁS

Villanymotor 24 lóerős, teljesen jókarban zennagyborítás miatt eladó. Malomkőpár egy méter átmérőű, vegyesörvésre, teljesen megfelelő vasalkatrésszel együtt eladó. A faalkatrészek teljesen újak. Egy pár Ganz féle 3/8 hengerhez való cél fogaskerék eladó. Cim Villan, malom Malhedjés. 4780

Mérleg 3-5 q hordókapacitású, hitelesítve, megvételre kerestetik. Drag. I. Jovanović Subotica, Cara Dusana br. 8. 4714

Gyógyszertár bánáti nagyközségben olcsón eladó, azonaa átvehető. — Cim a kiadóhivatalban. 4694

Fehér hálószoabutor új olcsón eladó. Cim Pátka Novák-palota. 4821

Malom Bánátaban gyönyörűen berendezve öt munkesítőképeséggel öránként. Belépés mint eladó Peráss László V. Beckerek. 4768

Székmalomalkatrészek eladók. Felvilágosítást ad Losonc Lukács gépész Mol, Gránit-utca 306. szám 4798

Eladó olcsó boroshordók 250 hektoliter minden nagyságban ájtók, abakok és bútorok. Poštanska-utca 9 4815

Azonnali eladó egy gyönyörű velencei tükör, 230 m magas, 190 m széles, 6 m vastag, egy Salon-szökőkút belga porcellánból, 2 m magas, 1 m széles, két darab nagy elsőrendű rézluszer, mindegyik hálággal, két darab kisebb rézluszer két és háromlánggal egy hatalmas tölgytás/ekrény 3 m magas, 2 1/2 m széles, négy ajtós. — Özv. dr. Laubhaimer Oskarne Dojnja - Lendava (Prekmurje). 4680

„Nea” Crem a legjobb arcápoló szer KORONA-GYÓGYSZERTÁR SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 593

Nagypostával szemben kávémérés sürgősen eladó. 4840

Kevésbé használt komplett hálószoaba olcsóért sürgősen eladó. Ugyanott vasgyak, képek, lámpák, befűtőeszegek is. V. I. Cara Lazara utca 10. Rottmanné és vasbutorgyárral szemben. 4841

Egy 60 HP komplett kondenzátoros stabil gép a hozzávaló kazánal együtt eladó. A gép valamint a kazán teljesen jó állapotban van, üzembem megtekinthető Polcz József gézmalmában Baranyavár. 4842

Egy darab 5. számú kétajtós pénzszekrény és két darab századosmérleg 1000 kg-os, malomnak vagy nagyobb gazdaságnak alkalmas. Cim Subotica, V. I. kör, Zagrebačka-ul. 17. sz. 4843

Uj hálószoaberendezés eladó. Cim Majšanski-pu. 15. 4818

Egy szoba konyha az összes berendezéssel eladó és a lakás átadható. — Ugyanott két cipészgép is eladó. — Cim özv. Kófalvi Józsefné, Novisadska-utca 4. szám VII. kör. 4792

Kétfédeser fekete fedett minto csaknem új állapotban olcsón eladó. Bővebbet Schätler Subotica, trg Cyril i Metoda 2. Telefon 831. 4816

Egy jókarban levő bicikli és egy festszt parasztkocsi eladó. VI. Save Tekelije ul. br. 4. 4817

Francia hajfestő fekete és barna színekben, minden más festőszert teljeslegességgel kaptó illés gyógytárban rópostá atellenében. A 10 dinár. 4818

KÜLÖNFÉLE

Vendéglősök figyelmét felhívom, hogy nálam kapható szerb Uzicka, Kiakovača pálnka kisebb és nagyobb telekben Todor Miszajlović gostiona „Balkan” a vasuti állomással szemben. 4819

Kiadó egy bolh helyiség és egy nagy pince Trumbiceva utca 7. szám alatt (Csirkepatk). — Bővebbet ugyanott az udvarban a házmesternél. 4822

Különbéjratu bútorozott szoba kiadó. — Cim Česka-ul. 35. 4832

Szegedi nemesedés parrikát ajánlunk nagyban, — Vidékre 5 kg-os postacsomagokban is. Fuchs i Drug Sabotica, Vojnovičeva ul. 6. Ugyanott egy jókarban levő tizedesmérleget megvételre keressünk. 4822

Mayrhofer A. optikusnál eredeti Zeiss-szemüvegek kerakata. — Glette-képek készírtéses. — Fényképesztésszes C I K E K MAGYAR HÍRŐR-LAG. — Beljezők. — górházak 24 óra árt.

PERFEKT

német és horvátul irni-olvasni tudó gépirónó azonnali belepéssel felvételre vagy helybeli biztosító társaság vezérigénynöksége. — Lehet esetleg orosz nő is. Felvilágosítás Karadžičeva utca 10. (Krausz Géza szállato háza). 4810

Eladó egy stráfkocsi egy parasztkocsi és egy Steyerkocsi Heuduschka és Hermann cégnél.

UJDONSÁGI UJ PROGRAM A UJDONSÁGI SALOME BARBAN ELŐADÁS-UTAN SZKECSI Előszór Subotican!

WEITZENFELD ÉS TSA SUBOTICA TELEFON 190. Iroda: Városi bírpalota. Kötélgár: Sentai-put. Alapítva 1902. Táviralcim: Kenderipar.

PONYVA ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS Ajánl: Lópokróczokat, tűzoltó és kerti tömőköt, ujlisztes, gabonás, gyapju, toll, komió és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket juttából és lenből, mindenemű házivásznat. Zsineg, kötél és hevederek. 712

hirdetéseket

Sentán a Bácsmegyei Napló részére felvez Molnár Sz. Vince hirdapelarúsító könyvkereskedő

„PRIMARIUS” KOCSIKENŐCS A VILÁGON A LEGJOBB ÉS A LEGOLCSÓBB Saját érdekében csak ezt vegye! GYÁRTJÁK A PRIMARIUS ELSŐ SUBOTICAI VEGYÉSZETI IPARMŰVEK SUBOTICA. TELEFON 885.

I-a búkkhasáb és gyertyán ROMÁN TŰZIFA prompt kapható ár Velika Kikinda állomás SCHREINER ANTAL fakeskedő NÁKÓFALVA 4760

Kerestetik 60 milliméter vastagsága 11:5 hosszú transmissió tengely 5 csapággal és eggyel több kuplunggal mindahány darabból áll a tengely Schäfer Géza, Stara-Kaniza. 4785

EGYETLEN KÉTNYELVŰ IRÓGÉP A VILÁGON AZ „ADLER” CIRIL ÉS LATIN EGYPÉPBN KÉPVISELET ÉS EGYEDÁRUSÍTÁS AZ EGÉSZ VAJDASÁG RÉSZÉRE DEUTSCH IZIDOR OPTIKUSNÁL SUBOTICA Irógépműhelyemben minden javítást és átalakítást szakszerűen garancia mellett eszközölök. Videki javítóskok soronkivül eszközöltetnek. Irógépműhelyemet a bécsi Remington-telep voltmüvezetője vezeti Amerikai Carlon másolóparak és irógépszalagok gyári lerakata. 3940